

DOCTOR URECHIĂ

Şăinizme

CONFERINȚA ȚINUTĂ LA ATENEU

ÎN SEARA DE 29 MARTIE 1898

DEPOSIT GENERAL

LIBRĂRIA „LA BISERICA ALBA“

85, CALEA VICTORIEI, 85. BUCUREȘTI

Miia II-ua L. 1,50.

DOCTOR URECHIĂ

Şăinizme

CONFERINȚĂ ȚINUTĂ LA ATENEU

IN SEARA DE 29 MARTIE 1898

DEPOSIT GENERAL

LIBRĂRIA „LA BISERICA ALBĂ“

85, CALEA VICTORIEI, 85. BUOUREȘTI

Mia II-ua L. 1,50.

- Ce te doare' l întreb eu?
- Calea Victoriei 207, răspunde el.
- Ce te doare, repet eu?
- Mersi, nu fumez.
- Un'te doare, inzist eu?

La prefectura poliției.

Cum vedeti, bobocii lui Nca Istrate au crescut mari.

Scena amenința să se prelungească indefinit dacă n'ar fi intervenit o altă persoana care sa-mă spună :

Vorbiți mai tare, D-le Doctor, D-l Popescu e cam fudul de urechi.

Așa?, <fudul de urechi>? Ce te doare, răcnii eu în urechia D-lui Popescu. Ce te doare?

Cafea cu lapte, raspunse grațios D-l Popescu.

«*Fudulia de urechi*» a D-lui Popescu mi se paru un eufemizm cam violent.

«*Domnule profesor*», îmi scria un onorabil părinte, «*Viu sa solicit indulgența D-nei voastre pentru fiul meu a cărui singura timiditate mare l'a împiedecat de a răspunde satisfacator la chestiunile D-nei voastre*».

«*Timiditatea mare*», iată vechea scuza a copilului, vechea consolație a părinților. Profesorii știu însă bine că «*timiditatea mare*» e numai eufemizmul sub care școlarul cearcă sa-și ascundă lenea și igno-

ranța-î mare, lenea-î de călugăr și ignoranța-î de popă.

Doua palme și mai multe picioare în... în amorul său propriu, căpătă, ca premiu, junele Niculescu pentru că rămasese a doua oară repetent.

Iată de ce junele Niculescu se plîngea colegilor săi ca tatăl sau în... *spusese vorbe aspre*. «*Vorbele*» se vedeau încă pe obrajii săi.

Junele Niculescu iubea eufemizmele.

De altmintrelea românul în genere are o deosebită afecție pentru eufemizme. Românul, fire delicata, nu numai că-î zice «*fudul de urechi*» surdului și «*timid*» școlarului leneș, dar românul, fire delicată, mai întrebuințează încă o sumă de alte eufemizme, eufemizme adesea foarte frumoase.

Românul, fire delicata, nu spune cocoșat, cocoșatului, ci-î spune că-î «*adus de spinare*», iar zmintitului, românul îi spune ca are «*clavir la cap*».

Românul, fire delicată, necinstitului, îi zice politician, și ramolitului, senator. Și cine nu știe ce însemnează pentru D-î Polițaiu a face cui-va «*puțintica morală*»? Cine nu știe că nenorocitul căruia 1-a făcut Don Polițaiu «*puțintica morală*», e sigur ca n'o sa măi suferc, în veci, de dor de măsele.

Românul, fire delicată, a căutat sa ascundă sub eufemizme, o mulțime de acțiuni rele, o sumă de lucruri urite.

Prinzî, bună-oară, pe un autor în flagrant delict de plagiat; alcatuești cunoscutele două coloane, plagiatul e evident, incontestabil: autorul, fire delicată, îți răspunde: nu am plagiat, «*m'am inspirat*».

Textul pãgubaşului e alãturi cu textul pungaşului, plagiatul e evident, incontestabil, autorul, fire delicatã, îţi rãspunde n'am plagiat, «*am utilizat*».

Il bagı cu nasul în proza şterpelitã, în versurile sfeterisite, pungaşul — fire delicatã — îţi rãspunde : n'am plagiat, «*am consultat*».

«*A consultat !*» Tot precum D-l Zdrelea «*consulta*» buzunãrile concetãţenilor sãi.

«S'a inspirat», «a utilizat», «a consultat», «s'a folosit»; lista eufemizmelor sub cari plagiatorul cautã sã se ascundã e mare şi creşte mereu.

De curînd, D-l Şãineanu a mai lungit-o cu un nou termen.

D-l Şãineanu, fire delicatã şi el, şi el nu admite ca D-nia sa sã fi plagiat, fi donc !, D-l Şãineanu «*a controlat*».

Acest nou eufemizm, «*controlul*», îl gãsim în dicţionarul «*universal al limbei romîne*» datorit D-lui Şãineanu, cunoscutul.... filo-romîn, şi tipãrit de socru la D-nealui, D-l Ignãţ Samitca..... filo-romîn, el însuşi. În aceastã lucrare, D-l Şãineanu lanseazã noul eufemizm al plagiatului : «*controlul*».

Iata ce scrie, D-l Şãineanu, în prefaţa acestei lucrãri :

«*Dicţionarul reposaţilor Laurian şi Maxim şi cel de Costinescu au oferit unele indicaţiuni folositoare, precum şi meritoria lucrare a D-lui Damé, vast repertoriu de citate şi forme cari au fost supuse în aceasta carte unui control riguros*».

Țineţi minte, D-lor, marea lucrare a D-lui Damé a fost supusa unui «*control riguros*», «*control riguros*», şi atîta tot.

Sper D-lor să va probez, într'un mod evident, că ceea-ce numește D-l Șăineanu «*un control riguros*» este numai un eufemizm sub care se ascunde ceea ce numim noi un *plagiat nerușinat*.

Și proba se face nu cu vorbe, ci cu fapte, cu citații.

Iată aci extrase din dicționarul D-lui Damé, iată dincoace extrase din dicționarul D-lui Șăineanu, să le citim, să le comparăm și să judecați ce înțelege D-l Șăineanu prin «*a controla*» citațiile D-lui Damé.

DAMÉ

Adumbri (a se)

O eroi, care în trecutul de mărire vă adumbriseți (M. Emin.).

Adus

Tot felul de marmoră lustruită și adusă așa încât închipuia fel de fel de flori (P. Ispir.).

Iatagan adus.

Alerga (a)

Voiu alerga la tine în dureri și neșazuri (Gr. Alex.).

Alici (a se)

... drept înainte mi se alicește albind ceva (P. Ispir.).

Aliluia

Frumusețe, tinerețe, aliluia.

Alintat

Cupidon mult e rău și alintat. (M. Emin.).

ȘĂINEANU

Adumbresc

O eroi, care în trecutul de mărire vă adumbriseți. Em.

Adus

Marmoră adusă așa, că închipuia fel de fel de flori. P. Ispir.

Iatagan adus.

Alerg

Voiu alerga la tine în dureri și'n neșazuri, Gr. Alex.

Alicesc

mi se alicește albind ceva. Ispir.

Aliluia

Frumusețe, tinerețe, aliluia.

Alintat

Cupidon mult e rău și alintat. Emin.

Alunga (a se)

*E un lup ce se alungă după
prada-i spăimîntată. (V. Alex)*

Alung

*Un lup ce se alungă după
prada-î spaimântată. Alex.*

Amarnic

*Vine și ceasul amarnic al
cămîței. (Al. Odob.).*

*A fost un om amarnic de
zgircit. (T. Sper.).*

Amarnic

*Ceasul amarnic al cămîței.
Odob.*

Amarnic de zgârcit.

Amenința (a)

*... se opri în loc, amenință
asupra lor și se făcură stană
de piatră. (P. Ispir.).*

Ameninț

*ameninț^ă asupra lor și se
făcură stane de piatră. Isp.*

Amurghi (a)

*Lumina amurgesc și plu-
garîi se întorc. (Alex.).*

Amurgesc

*Lumina amurgesce și plu-
garîi se întorc. Alex.*

An

*Aniarna bordeiu-mi arsese.
(V. Alex.).*

An

*An érnă bordeiu-mi ar-
sese. Al.*

Anina (a se)

*Cum s'ânină despre zori
roua limpede pe florî. (V. Alex.)*

Anin

*Cum s'ânină despre zori
roua limpede pe florî. Al.*

Anocato

*Mî fac casa anocato. (V.
Alex.).*

Anocato

Mî fac casa anocato. Alex.

Apăta (a se)

Nerviî se apătează (Declavr.)

Apătez

Nerviî s'apătează.

Arat

Plugarul cu hărnicie s'a-pucase de arat pământul. (Negruzzi)

Ārat

Plugarul cu hĕrnicie s'a-pucase de arat. Negr.

Apropiere

Tu nici nu știi a ta apropiere cum inima-mă de adinc o liniștește (M. Emin.).

Apropiere

A ta apropiere inima-mă de adinc o liniștește. Em.

Arde (a)

Îi ardea în acele momente, cu totul de altce de cât de alaiu. (M. Emin.).

Ārd

Îi ardea cu totul de altele de cât de alaiu. Em.

Iată cite-va mostre din ceea ce numește Dl. Șăineanu a «controla» lucrarea D-lui Damé.

Sînt, D-lor, la Vacarești, oameni cari au «controlat» mai puțin ca Dl. Șăineanu.

Dar poate credeți că «controlul» D-lui Șăineanu s'a marginit la litera A. Ași, poftim mostre din litera B. Aci controlul începe chiar de la primul cuvînt, de la *Ba*. Priviți următoarele 2 coloane:

DAMÉ**Ba**

Vecinul nu prea vede.—Ba e orb cum se cade.

ȘĂINEANU**Ba**

Vecinul nu prea vede, ba e orb cum se cade.

Băbacă

Un prieten vechiu a băbacă-tu (V. Alex.).

Babacă

Un prieten vechiu a babacă-tu. Alex.

Bălbăit

Bălbăiți cu gura strâmbă sunt stăpiniți aștei națiți (M. Emin).

Bălbăit

Bălbăiți cu gura strâmbă. Em.

Bălțat

In lumca noastră bălțată. (M. Emin).

Bălțat

In lumea noastră bălțată. Em.

Biz

Băiatul le făcea cu biz (P. Isp.).

Biz

Băiatul le facea cu biz. Isp.

Bizăi (a)

Duminicile bizăiam la strana (I. Creanga).

Bizăiü

Duminicile bizaiam la strana. Cr.

Bizui (a)

Cum ved te bizuește in brațe multe (I. Creanga).

Nunai un pădurar se bizuesce la treaba asta (Creangă).

Bizuesc

Cum ved te bizuești in brațe multe Cr.

Nunai un pădurar se bizuesce la treaba asta. Cr.

Bizunie

In padure se află o bizunie de urs (Cr.).

Bizunie

In pădure se afla o bizunie de urs. Cr.

Bocăni (a)

Toți bocăniau la ușă cit ce puteau și... etc. (I. Creanga).

Bocănesc

Toți bocaniau la ușă. Cr.

Bogonisi (a)

Alături ardea o făclie de ceară și un biet călugăr bogonisea pe slovenește rugele agoniei (A. Odob.).

Bogonisesc

Un biet călugăr bogonisea pe slovenește rugele agoniei Od.

Botău*Cu botăul le mână.***Bibil***Camaşa era de borangic subţire şi refecata cu bibiluri (N. Filimon).***Botân***Cu botăul le mână.***Bibil***Cămaşă de borangic refecata cu bibiluri. 1)***Bogdănes***Murad Gazi e sprinten ca şoimul bogdănesc (V. Alex.).***Bogdanesc***Murad Gazi e sprinten ca şoimul bogdanesc. Al.***Bojdencă***In bojdenca unde locuiesc eu (I. Creanga).***Bojdencă***In bojdenca unde locuiesc ei. Cr.***Bolborosi (a)***Şi încep a bolborosi turcesce, fara să şti bechiu macar (I. Creanga).***Bolborosesc***Incep a bolborosi turceşte, fară sa ştit bechiu macar. Cr.*

Şi tot atât de «riguros» «controlul» continua pentru *bolişte, bolovanesc, borfu, bort, boschet, bour, brac, branciog, etc., etc., etc., etc.*; o mulţime de etcetera.

Textul pagubaşului e alături cu textul... şaineanului, plagiatul e evident, incontestabil; autorul, fire delicata, ne spune: n'am plagiat, m'am servit de «unde indicaţiunii folositoare»!

Îl bagi cu nasul în proza şterpelita. Di. Şăineanu, fire delicata, ne declara: n'am plagiat, am «controlat»!

1) Aci se vede bine sistemul d-lui Şăineanu de a desfigura unele citaţii dar nu le-or da de urmă pagubaşii. Şiretul Domn Şăineanu suprimă pe *era*, pe *subţire* şi pe *Filimon*, şi se dă drept autorul «Ciocoilor» îmbrăcându-se în camaşa, în hainele acestuia.

Trage D-l Şăineanu la haine vechi. Te pui cu atavismul?

Stringeți bine punga 'n mână, D-nilor, să nu v'o «*controleze*» cineva.

În prefața cărții sale, D-l Șăineanu ne spune că a lucrat la ea mai bine de un deceniu. Deceniul fiind lung, D-l Șăineanu și-a exercitat «*rigurosu-i-control*» nu numai asupra lui **A** și lui **B**, ci și asupra lui **C**, lui **D**, lui **E**, lui **F**, **G**, **H**, **I**, **J**, ci și asupra tuturor literelor alfabetului. Judecați:

DAMÉ**Calevrii**

'Și leapădă calevrii și scui pă
în palme... (P. Ispir.).

Calp

Noi în noi n'avem nimica,
totu-i calp, totu-i strein. (M.
Emin.).

Cărăbanî (a)

Incep a cărabani la cireșe
în sîn. (I. Creanga).

Cașann

... cașannul cel de dascâl.
(V. Alex.).

Cătare (la)

Instrună iute arcul, puse să-
geata și o luă la cătare. (P.
Ispir.).

Cățea

Pe așa cățea de vreme. (De-
laur.).

ȘĂINEANU**Calevrii**

'Și leapădă calevrii. Isp.

Calp

Totu-i calp, totu-i strein.
Em.

Cărăbănesc

Incep a cărabani la cireșe
în sîn. Cr.

Cașaon

Cașaonul de dascâl. Al.

Catere

Puse săgeata și o luă la
cătare. Isp.

Cățea

Pe așa cățea de vreme.

Cătinat

Un brad verde cătinat.

Cauc

*Un cauc oltenesc de hirșie
neagră de miel. (N. Filimon).*

Ciudi

*Tatăl băiatului..... se ciudea
de atâta întârziere (P. Ispir.).*

*Mă ciudeam cum de nu vine
căruga. (P. Ispir.).*

Cătinat

Un brad verde cătinat

Cauc

*Un cauc oltenesc de hirșie
neagră.*

Ciudesc

*Se ciudea de atâta întârzi-
ere. Isp.*

*Mă ciudeam cum de nu vine
căruga. Isp*

Și tot așa «control» la cuvintele *chemare, chezap, chiabur, chichion, chilaciu, chilos, chilota, chiluy, chioruș, chiraleisa, chișca, chitesc, chivuit, cimbote, cingă, cinsti, ciotra, ciripie, ciurui, clapea, claturi, cleric, clerita, clocotil, clocoti, clonțan, coc, cociorba, colinda, constalat, contur, copacel, coșcov, cosi, coși, etc., etc., etc., o droaie, o ploaie, un potop de etcetera, căci domnilor, D-l Șăineanu <controluza>, și controleaza «riguros».*

Doamne, Doamne Puiule Alexandrescule fereste-mi buzunarele de vre un «control» așa de «riguros»!

Cind am dat pe față acest mod de a opera a D-lui Șăineanu, cei interesați în cauză mi-au răspuns că nu am dreptate: faptul că D-l Șăineanu a copiat citațiile D-lui Damé nu poate constitui un plagiat căci și D-l Damé a luat aceste citații din scriitorii români!

Auziți rationament!

Să recapitulăm faptele.

D-l Damé muncește ani ca, din întreaga noastră

literatura, să aleagă exemplele necesare dicționarului sau. D-l Șăineanu vine în urmă și copiaza textual o parte din munca D-lui Damé, o parte însemnată, căci D-lor, aci nu e vorba de unul, de două, de zece exemple copiate ci de **461!**, le am numărat. Evident că nimeni nu contestează D-lui Șăineanu dreptul de a se folosi de lucrarea D-lui Damé, nimeni nu contestează D-lui Șăineanu dreptul de a face atitea și atitea împrumuturi de la D-l Damé, cu condiție însă ca D-l Șăineanu să declare aceste împrumuturi. Evident că nu am avea nimic de reproșat D-lui Șăineanu, dacă D-l Șăineanu ne-ar fi înștiințat că toate acele **461** de citații, de exemple, sînt copiate de la D-l Damé. Face D-l Șăineanu această înștiințare imperios reclamată de corectitudinea, de onestitatea literară? E, așa! D-l Șăineanu susține că nici usturoiu n'a mîncat, nici gura nu-i pute și te trasnește la un kilometru.

Face D-l Șăineanu acea mărturisire absolută cerută de cinstea literară? E, așa! D-l Șăineanu nu numai că nu ne spune că a luat buche, cu buche, o parte atît de mare din munca D-lui Damé, dar, după ce 'și apropiază fraudulos această muncă, caută sa'și dea și meritele «*controlului*»: D-l Șăineanu în loc să ne spuna ca a copiat acele 461 de exemple, D-l Șăineanu să laudă că le-a *controlat riguros*! *Ei bine, D-lor în literatura, în știința ori-ce împrumut nemarturisit este un plagiat.*

Iată unde găsesc incorectitudinea, iată unde găsesc neonestitatea literară a D-lui Șăineanu. Căci este incontestabilmente necorect, căci este incontestabilmente neonest, ca tu, cioră, să te împodobesti

cu penele porumbielului și tot tu să faci pe grozavul, tot tu să'l critici, tot tu să te lauzi că l'ai <controlat> ! Nu, D-lor, nici o dată *a jumuli* nu va fi sinonim cu <*a controla*>.

Dar, D-lor, ca să nu fie nici o urmă de contestație posibilă, am sa vă probez că D-l Șăineanu a copiat nu numai citațiile agonisite cu atita trudă de D-l Damé, dar *chiar și exemplele și frazele propriu acestuia*. Iata :

DAMÉ	ȘĂINEANU
Alege (a)	Aleg
<i>Din lapte se alege smîntîna.</i>	<i>Din lapte s'alege smântîna.</i>
Amanet	Amanet
<i>Și-a pus casa amanet.</i>	<i>Și-a pus casa amanet.</i>
Amestec	Amestec
<i>Fără nici un amestec din partea sa.</i>	<i>Fără nici un amestec din parte-î.</i>
Apropiere	Apropiere
<i>Ea venia din apropiere.</i>	<i>Venia din apropiere.</i>
Apuca (a)	Apuca
<i>N'apucă să facă zece pași.</i>	<i>N'apucă să facă zece pași.</i>
Auz	Auz
<i>Dulce la auz.</i> <i>In auzul tuturor.</i>	<i>Dulce la auz.</i> <i>Intr'auzul tuturor.</i>
Ba	Ba
<i>Vecinul nu prea vede.—Ba orb cum se cade.</i>	<i>Vecinul nu prea vede, ba e orb cum se cade.</i>

Bântui (a)

*Piatra a bântuit rău buca-
tele.*

Boș

Zidul șade în boș.

Brânci

Inima îi dete brânci.

Câmp

*Rochiile erau cu câmpul ne-
gru și flori de mătase ori
cu... etc.*

Că

Crede că nu pot.

Chiar

Era chiar măsa.

Chemare

*Nalta chemare a acestuî
popor.*

Dintre

Cel mai bun dintre voi.

Dovedi (a)

Mi-a dovedit că mă înșelam.

Etc.

Bântui

*Peatra a bântuit rău buca-
tele.*

Boș

Zidul șade în boș.

Brânci

Inima îi dete brânci.

Câmp

*Rochie cu câmpul negru și
cu flori de mătase.*

Că

Crede că nu pot.

Chiar

Era chiar măsa.

Chemare

*Nalta chemare a acestuî
popor.*

Dintre

Cel mai bun dintre voi.

Dovedesc

Mi-a dovedit că mă înșelam.

Etc.

Fără rușine, D-l Șăineanu copiază cele mai mici fraze, cele mai simple exemple, (ce-ar mai munci D-l Șăineanu, când a încolțit pe Damé în Vlasia li-

terară?) *fraze proprii, exemple proprii* D-lui Damé. Și asta-î tot <control>?! . . .

În unele gări din străinătate sînt lipite afișe cari spun publicului <Feriți-va de pic-pocheti>, n'ar fi rău sa se introducă și la noi asemenea afișe, în redacțiunea cărora aș propune o mică modificare: în loc de vechiul «*Feriți-va de pic-pocheti*» s'ar putea scrie: «*Feriți-vă de controlori*».

Căci să nu uitați d-lor că D-l Șăineanu nu a plagiat, nu, D-nia sa a <controlat>. Eufemismul e prea îndrazneț.

În Franța, unde ghilotina funcționează încă, este actualmente însărcinat cu scurtarea compatrioților sai D-l Anatole Deibler. D-l Anatole Deibler este însărcinat cu expeduirea D-lor asasin pe lumea cea l'altă.

D-l Anatole Deibler s'a însurat de curînd ce trebuie să fie soacra unui calău!, calăul calăului! D-l Anatole D., s'a însurat, zic, de curînd. Ascultați cum s'a anunțat, în Franța, căsătoria calăului:

<Il y a promesse de mariage entre M-sille Rosalie Régis, ménagère et Mr. Anatole Deibler.... **rentier!!**>
«*Rentier*» D-l Deibler, rentier calăul!! Iată, D-lor încă un eufemism violent. Să confunzi pe rentierul care taie cupoane cu D-l Deibler care taie.... capete, să confunzi pe rentierul care trăește din dobînda cu D-l Deibler care trăește din.... capete, din capetele concetățenilor săi, iată fără dor și poate un eufemism violent, un eufemism îndrazneț, și totuși mai violent, și totuși mai îndrazneț mi se pare eufemismul sub care D-l Șăineanu caută să-și ascundă plagiatul. Auziți, D-nilor <control> și încă <control riguros>

cînd D-nia sa nu se sfiște să ia, buche cu buche, nu numai, o repet. citațiile adunate cu atîta muncă de D-l Damé, dar încă și *exemplele și frazele propriu acestuia* *)!

Probele aduse au făcut deja plagiatul evident, incontestabil, dați-mi voie totuși să mai adaog cite-va cuvinte relative la ceea ce vom numi *controlul cu toptanul*.

După cum numele ne o spune, controlul cu toptanul conzistă în a lua, nu numai unul din exemplele date de D-l Damé la un cuvînt, ci toate, nu numai exemplele, ci și definițiile, nu numai exemplele și definițiile, ci și virgulele și punctele, nu nu-

*) Culmea controlului e să plagiezi și erorile victimei, D-l Șăineanu atinge această culme :

DAMÉ**Chilos**, *adj.* *Obstiné, rétif, entêté.**Fiind mai chilos și mai tare la cap*
(Cr.).**ȘAINEANU****Chilos**, *adj.*, *ineșpășinat* : fiind*mai chilos și mai tare la cap. Cr.*

D-l Șăineanu a copiat și explicația și exemplul dat de D-l Damé fără ca să vadă că explicația e greșită și că exemplu nu confirmă de loc explicația. Tot așa o pățește D-l «controlor» Șăineanu și cu multe altele; de ex. :

DAMÉ**Boghet***Gras, doilú.***ȘAINEANU****Boghet***Gras, gras.*

Eroare, boghet nu înseamnă *gras, gras*.

Asta-i tot «control»?!

La cuvîntul *amestec*, D-l Damé da ca exemplu: «*amestec de plăcere și amare suferinți*», și ne spune că această citație e din *Volenti*. D-l Șăineanu copiază textual exemplul, copiază însă rău numele autorului de oare-ce ne spune că e de *Alexandri*. *In realitate citația e din Volenti* (Poetul dus de visuri) cum ne o spune Damé. Și asta-i tot «control»?!

mai exemplele și definițiile, virgulele și punctele cî și latista și ghetete, pălaria și pantalonii sărmanului controlat.

Bună oară la cuvîntul *potrivit*, D-I. Damé da 4 exemple în raport cu 4 sensuri diferite ale acestui cuvînt. Ei bine, D-I Șăineanu le «*controleaza*» pe toate.

DAMÉ**Potrivit**

Sunt foarte potrivii
Un om potrivit
E bine să beî potrivit
...să faca baia mai potrivii
de caldă și... (P. Isp.)

«Control» cu toptanul!

ȘĂINEANU**Potrivit**

Amindoi sunt foarte potrivii
Ou potrivit
Să beî potrivit
Baie potrivii de caldă. Isp

DAMÉ**Smoc**

Un smoc de nuiete
Smocuri de pîr smuls din
cap (Cr.).

Mergi pe cîmp de alege smoc
tot de mac și busuioc (V. Al).

ȘĂINEANU**Smoc**

Un smoc de nuiete
Smocuri de pîr smulse din
cap. Cr.

smoc de mac și de busu-
ioc. Al.

Cum vedeți, la acest cuvînt D-I Șăineanu nu controlează de cît trei exemple. Numai trei, pentru ca și D-I Damé nu dă de cît trei. Să fi dat el patru, ca vedea el cum îl controla Șăineanu și pe al patrulea!

DAMÉ**Bătătură**

Flăcări joacă în batură
Bătatura e de bumbac iar
urzeala e de in
Are batură
O babă adună bătatură

ȘĂINEANU**Bătătură**

Flăcări joacă în bătatură.
Bătatura e de bumbac și ur-
zeala de in.
Am bătatură.
O babă adună bătatură.

D-l Șăineanu care «n'a cruțat nici o osteneala» și mai ales n'a cruțat pe aceea a lui Damé, a copiat până și definiția mămăligii!

DAMÉ

Mămăligă. *Bouillie de farine de mais tres compacte que le paysan coupe en tranches et qu'il mange en guise de pain*

ȘĂINEANU

Mămăligă. *Fiertură îngroșata din malaii cu apă și sare pe care țărani o taie în felii și o mănâncă în loc de pâine.*

Sariți, sariți, ca «controlează» Șăineanu pe Damé.

Domnul Șăineanu începe prefata dicționarului său prin următoarele cuvinte: «*această carte este fructul unei munci îndelungate*»; așa e, cartea D-lui Șăineanu este fructul unei munci îndelungate — a D-lui Damé.*)

*) De altmintrelea D-l Șăineanu pare a fi contractat mai de mult obiceiul de a «controla» scrierile altora. Iată în adevăr, ce găsesc într-una din delicioasele «*Săptămîni literare*» ale D-lui C. R. Motru, săptămîna în care distinsul profesor, se ocupă de «*unele modificări și omisiuni neînsemnate în Istoria filologiei române*» de L. Șăineanu. Iată, textual, ce scrie causticul critic:

«*Între omisiuni, (cea mai neînsemnată) poate fi considerată cu drept cuvînt omisiunea serierei D-lui A. Philipide: Istoria limbii române. În nici un loc nu se găsește amintită această lucrare, de și loc era, slavă Domnului destul! Că D-l Șăineanu ar fi ignorând această scriere — obiectiv luat faptul — mă indoiesc. Unele surse rele afirmă chiar, cum că D-l Șăineanu nu numai n'ar fi ignorînd'o, dar că din potrivă ar fi consultat'o pentru multe din cele trei sute și mai bine de pagini ale cărții sale.*»

Pe atunci D-l Șăineanu «*consulta*» numai buzunarile altora, azi le «*controlează*».

E, Vlășia literară e adîncă!

II

Doaia lucruri mi-am propus sa demonstrez în aceasta conferința: 1) *lipsa de cinste a D-lui Șăineanu*. 2) *ignoranța sa*. Mai necinstit ca un deputat, mai ignorant ca un senator.

Probele aduse v'au convins, cred, de exactitatea primei mele afirmații; ma grăbesc să trec la dovedirea secunde, și ma grabesc cu atit mai mult, cu cît sper că cu această ocazie D-l Șăineanu sa ne procure mai multe momente de veselie.

În lăudatoarea prefață pe care D-l Șăineanu a bine voit sa scrie operei sale, D-nia sa inzistă în special asupra 1) meritoasei *selecțiuni* ce a făcut printre cuvintele limbei noastre, 2) asupra luminei aruncate de *sinonimii* și *antonimele* sale, 3) asupra eselenței *definițiunilor* date.

Vom cerceta pe rînd aceste trei puncte ca să vedem întru cît D-l Lazăr Șăineanu merită laudele D-lui Șăineanu Lazar.

I) **Selecțiunea D-lui Șăineanu *)**

«De stil nu va fi vorba în acest capitol, nu pentru că n'ar fi nimic de zis, ci din contra, oi pentru că ar fi atit, în cît trebuie să formeze materia unei alte cercetări».

Biron.

*Dicționarul D-lui Șăineanu.
Convorbiri Literare.*

«Am cautat, zice D-l Șăineanu, a descarca padurea vocabularului românesc de acei arbori paraziți cari împedecau vederia-i, de acel aglomerat de vorbe care

*) Înainte de a începe acest capitol fie-mi permis să-mi exprim marea mea mirare că D-l Șăineanu, care caută cu ori-ce

n'au figurat nici o data într'un text scris și cari au servit mai adesea a spori volumul dicționarelor succesive».

Diferitele «categorii de neologisme științifice sau tehnice, literare sau estetice au fost admise în acest dicționar *întru cit ele au ajuns deja familiare în domeniul literaturii, științei, artei și vieții practice*».

Iată programul, să vedem cum D-l Șăineanu îl m-deplinește, să vedem cum descarcă D-nia sa pădurea limbei noastre de arborii săi parazitiți, să vedem dacă în adevăr D-l Șăineanu nu primește de cit neologismele care să fi «*ajuns deja familiare în domeniul literaturii, științei, etc.*».

Ascultați cite-va din cuvintele întâlnite în lucrarea D-lui Șăineanu, cuvinte pe cari deci D-l Șăineanu ni le dă ca românești, ca ajunse <deja familiare>:

Atelagiu, anghila, bok, etalagiu, gibus, gigou, etamina, cuvert, coșmar, eliotrop, deconfitura, tripotagiu. postis, poșada, fontanela, pastet, veghiesă, pantin, lumbi, etc. etc. etc.!

Auziți, domnilor *anghilă* și *bok*, *veghiesă* și *pastet*, *coșmar* și *pantin*, *postis* și *lumbi*, cuvinte românești!

Imi pun capul, și țin grozav la el, că mulți dintre D-niele voăstre, romini cel puțin tot atit cit D-l Șăineanu, nici bănuți ce o fi *anghila*, *pantinul* și *veghiesă* D-niei sale.

Și totuși D-l Șăineanu se laudă ca nu a primit de cit neologismele <deja familiare>, și totuși D-nia sa

preț să-și ascundă origina, continuă a scrie : *lingău, arăt, tradă, arătare, hârnicie, bătăi, arătos, rein'ră, nătărău, dulău, fulău, amenință, apucă, scăpă, luptă, pictă, decoră, ornă, dirijă, băgă. Azi* numai neo-rominii pronunță încă *apucă, scăpă, etc.*

se laudă că a «descarcat pădurea vocabularului românesc»!

De o continua D-l Șăineanu să ne descarce tot așa pădurea limbei noastre, copiii noștri n'o să mai înțeleagă românește. O să fim nevoiți să le băgăm romîncă pe D-l Șăineanu.

II) Sinonimele și antonimele D-lui Șăineanu

«*Adaosul noțiunilor sinonime și antonime contribuie la specificarea sensului*» zice D-l Șăineanu. Așa este, cu condiție ca sinonimul ori antonimul dat să merite într'adevăr acest nume. În cazul contrariu nu se contribuie de cît la mărirea zăpăcelei.

Dacă zic: dulce contrariu amar, «contribui la specificarea sensului», dar dacă zic dulce contrar verde, mersi de specificare. Și din nenorocire o mulțime din sinonimele și din antonimele D-lui Șăineanu sînt tot atît de grosolan eronate.

D. Șăineanu scrie: «*Cursiv contrar italic*» cu toate că și cel din urmă ucenic de tipograf știe că cursiv e sinonim cu italic, iar nu contrariu.

A spune, ca D-l Șăineanu, «*cursiv contrar italic*» este ca și cînd am zice *gaz contrariu petrol, ocreiu contrariu jidan, deputat contrariu dîrnă*.

D-l Șăineanu mai scrie:

«*Corigent contrariu repetent*»,

«*iaurt contrariu smîntîna*»,

«*lady contrariu lord*»,

«*oraș contrariu sat*,

«*olog contrariu ciung*»!

«*Corigent contrariu repetent*»!? Slavă Domnului sînt aci în sala destui tineri cari știu bine ce e a fi—a

fi fost -- corigent și ce e a fi, a fi fost repetent. Ei ne pot spune că repetentul nu poate fi contrariul corigentului, repetentul ne fiind de cît ceva mai mult de cît corigentul. Repetentul și corigentul fac parte din aceeași mare armată -- din marea armată a leneșilor -- armată în care repetentul e general pe cînd corigentul nu-i de cît colonel. Fără îndoiala contrariul repetentului e promovatul, iar nu corigentul.

«*Iaurt contrariu smîntîna*» ne spune D. Șăineanu. De ce D-lor iaurtul ar fi contrariu smîntînei? De ce o fi punînd D-l Șăineanu iaurtul sa se bat în duel cu smîntîna? Iată un mare mister.

«*Olog contrariu ciung*», zice D-l Șăineanu. De ce oare? Care-i caracteristica ologului? Lipsa, impotența picioarelor. Care va fi deci contrariul ologului? Acela care va avea picioare și se va putea servi de ele. Ciungul n'are de ce să fie contrariul ologului. Ologul poate fi în acelaș timp și olog și ciung, precum ciungul poate fi și ciung și olog. Legea nu oprește acest cumul. Pe motivul că le lipsește la amîndoi cîte ceva nu putem zice olog contrariu ciung, precum pe asemenea motiv nu putem zice olog contrariu ovreiu, olog contrariu muscal, ori olog contrariu chior.

Cu sinonimele D-l Șăineanu o brodește și mai rău, dacă mai rău e posibil.

Ascultați D-lor ce zice D-l Șăineanu :

«*Coacazu alba sinonim agrașu* .

«*Fota sinonim pestelca (șorți)*».

«*Caracatița sinonim polip*».

Vă place? «*Coacaza albă sinonim agrişă*», așa dar dăca coacăza e albă ea devine agrişă! Atunci coacăza roșie ce devine? — Cireașă, probabil.

Fota e șorț și caraçatița polip pentru D-l Șăineanu Amintiți-va însă că acest animal (caracatița, nu D-l Șăineanu) este un molusc, iar ca polipul e un zoofit, adică animale tot atit de depărtate ca măgarul de o broască, ca broasca de un elefant ori ca D-l Șăineanu de o privighetoare și veți cuprinde imensitatea greșelei D-lui Șăineanu!

Maî doriți sinonime? Poftim:

«*Sublimat corosiv sinonim calomel*».

«*Botnița sinonim capetei*».

«*Capetei sinonim hățuri, sinonim dirloage*».

«*Oraș sinonim cetate*».

«*Lumbi sinonim șale*».

«*Bucium sinonim trîmbița*».

Auziți D-lor «*Capetei sinonim hățuri, sinonim dirloage*»! Trei lucruri cu totul deosebite, căci cine, afara de D-l Șăineanu nu știe că una-i capeteiul, alta's hățurile și alta dirloagele? Și D-l Șăineanu le face sinonime! Dar atunci, dacă D-l Șăineanu scrie «*capetei sinonim hățuri, sinonim dirloage*» noi sîntem în drept să susținem: cap sinonim picioare, sinonim varza cu carne!

Tot atit de boacăna-i sinonimia *lumbilor*: «*Lumbi sinonim șale*». Ce e mai curios e că D-l Șăineanu care pretinde ca lumbi=șale, ne definește ast-fel lumbii: «*partea abdomenului la dreapta și la stînga buricului*»; atunci cum lumbi sinonim șale? Șalele's la stînga

și la dreapta buricului, D-le Șăinene? Mă întreb, cu groază, unde-o fi buricul D-lui Șăineanu.

Tot D-l Șăineanu ne mai spune: *Sublimat corosiv sinonim calomel**)! Această afirmație poate părea nu atât de colosal eronată ca «*hațuri sinonim capățel*» ori ca «*lumbi sinonim șale*», pentru că poți fi deputat, senator, ministru chiar fără să știi nici dacă în adevăr sublimat corosiv calomel. Dacă însă ai 7 clase liceale și mai ales dacă te apuci să faci un dicționar universal în prefata căruia scrii că «*n'au cruțat nici o osteneală pentru a înzestra școala românească cu un instrument indispensabil culturii*», o atunci nu mai ai dreptul să ignorezi că sublimatul corosiv, și cu calomelul sînt două corpuri cu totul deosebite. Calomelul se întrebuintează adesea în medicina internă, și se prescrie un gram chiar la o doză. Știi D-lor ce s'ar întimpla dacă, increzător în afirmația D-lui Șăineanu cum că calomel = sublimat corosiv i-aș da un gram de sublimat în loc de unul de calomel? Știti ce ar rezulta? Ar fi pe lunge mai puțin un... filo-romîn, și aceasta ar fi regretabil, cel puțin pentru D-l Șăineanu!

D-l Șăineanu mai afirmă că: «*Lepra sinonim riie*»!

Lepra e o boală produsă de un parazit vegetal, riia de un parazit animal; lepra e deci departe de riie ca stejarul de elefant, ca cerul de pămînt, ca politica de cinste, ca D-l Patrașcu de talent, și totuși D-l Șăineanu nu se sfiește să afirme că «*lepra sinonim riie*»!

Iată dicționarul D-lui Șăineanu; iată ce numește

*) Vezi cuvîntul *corosiv*.

D-lui «un instrument *indispensabil culturei*». Aferim cultura!

Mai frumos. D-l Șăineanu spune :

«*Burdul sinonim...*, sinonim ce? Sinonim... elefant? sinonim... ateneu? Sinonim mazere bătută? monitor oficial ori cafea turcească? Rîdeți, lucru vi se pare prea-prea. Cu toate acestea nu sintem departe de sinonimia D-lui Șăineanu. D-l Șăineanu scrie :

«*Burdul sinonim uger*»!

Ultimul sinonim. E vorba de gulie. Toată lumea știe ce-ı o gulie. Pöti sa nu știı ce-ı calomelul. poți sa nu știı, la rigoare, ce-ı rua, dar gulia, senator sa fi și tot nu o poți ignora. Ei bine D-l Șăineanu nu o știe, probă că D-nia sa scrie :

«*Gulia sinonim nap*».

Tot bine că n'a zis : *Gulia sinonim rozeta* !

Și dacă le spun că fota nu-ı șorț, că botnița nu-ı căpețel, ca bucnumul nu-ı trîmbița, că burduful nu-ı uger, că gulia nu-ı nap știți ce-mı răspund șăinenii?

Că sînt anisemit.

Nu pot rezista plăcerii de a reproduce aci cite-va linii relative la sinonimile D-lui Șăineanu, rînduri extrase dintr'un articol plin de spirit critic și de spirit sadea datorit D-lui *Biron* și tiparit în *Convorbiri literare* (N-rul 12, anul XXX).

«Partea cea mai curioasă a dicționarului o alcătuesc sinonimile cari, mai cu seamă cind vine vorba de plante sau de animale, ajung să intrecă *Metamorfozele* lui Ovidiu. Iată exemple :

La *loboda* găsim ca sinonim *știr*. Dar *știr* e numirea vulgară a *amarantului* și acesta are ca sinonim *merișor*. Merișorul are de sinonim *cununia* și *cimșir*; *cimșir* la rîndul său; *banuțel*, *merișor*, *puspan*; iar *cununia* are de sinonim *ghizdeiu*; acest cuvint e sinonim cu *luzernă*, *luzernă* cu *talpa-*

III) Definițiile D-lui Șăineanu

«Definițiile sunt vagi, confuze, insuficiente, prolixе și cele de mai multe ori nepotrivite.

O. Densușianu,

Dicț. D-lui Șăineanu. Revista critică.)

Definiția, definiția științifică este «o propoziție prin care se arată caracterele esențiale ale unei ființe, ale unui lucru».

Să ne dea caracterul esențial, caracterul specific, caracter prin care ființa ori lucrul de definit să distinge de celelalte ființe și lucruri, iată una din condițiile neînlatuabile ale unei bune definiții. Fără această condiție îndeplinită, definiția este absolut nulă, absolut fără valoare, ea nu face nici cît promisiunile unui candidat la deputație.

Un exemplu ne va defini mai bine acest punct. Să luăm, bună oară, definiția pe care D-l Șăineanu o da despre «*Anghila*»!

«*Anghila, pește de riu cu carne excelentă*»!

Iată, D-lor, o definiție detestabilă, pentru că în această definiție nu ni se dă nici unul din caracterele esențiale ale «*anghilei*», nici unul din caracterele specifice ale acestui pește, caracter prin care

gîștei. Acest termen în fine are de de sinonim *creasta cocșului*.

De ce s'o fi oprit aici nu se știe, dar e păcat, căci așa cum o luase autorul nostru ar fi dat o raită prin toată botanica

La *vâzdoagă* găsim: vezi micșunea. La acest cuvânt dăm peste sinonimele *garofă, viorele, belșița, toporaș, lamioase*. La *belșiță* (*micșunea de apă*) găsim iarăși ca sinonime: 1) *crin de laltă sau finul cămilei*, 2) *trestie de bambu*. Iată că prin jocul sinonimiei ajunserăm fără osteneală de la micșunele la bambu!».

să'l putem distinge de cel-lăți pești, caracter prin care să'l putem recunoaște.

Banuiți D-voastră, după definiția dată, că anghila D-lui Șăineanu este țiparul nostru ?

Nici cum. După definiția D-lui Șăineanu anghila poate fi prea bine cega de oare-ce și

cega = pește de riu cu carne excelenta,

afara numai de n'o fi șalau, căci și

șalau = pește de riu cu carne excelenta,

afara numai de n'o fi pastrav, căci si

pastrav = pește de riu cu carne excelenta,

afară numai de n'o fi un altul din numerosii pești de riu cu carne excelenta.

Și iată cum definiția D-lui Șăineanu ne conduce la ideea că :

anghila = cegă = șalau = pastrav = etc.!

D-l Șăineanu ne definește nisetru:

nisetru, pește mai mic ca morunul .

Nisetru, pește mai mic ca morunul!? Vag, D-lor, foarte vag:

șalaul e și el pește mai mic ca morunul, și nu e nisetru,

crapul e și el pește mai mic ca morunul, și nu e nisetru,

Jenica Gerodol e si el pește mai mic ca morunul, și nu e nisetru.

Lipsa caracterului esențial, lipsa caracterului diferențial, greșeala de neiertat, o gasim în mai toate definițiile D-lui Șăineanu.

Intrebați pe D-l Șăineanu ce e o fragă.

— Fragii ?

Fragi este o <poama roșie cu un gust foarte placut : dulceața de fragi>.

Poftim definiție! Fraga, «poamnă roșie cu un gust foarte placut»!

Dar oare nu pot zice tot așa de corect :

Vișină, poama roșie cu un gust foarte placut?

Cireașă, » » » » » » ?

Coacăze » » » » » » ?

Etcetera » » » » » » ?

Și iată cum, după definiția D-lui Șăineanu avem: fragă = vișina = coacăze = cireașă = etcetera, precum am avut : anghilă = cegă = șalău = păstrăv = etcetera, precum am avut : nisetru = cegă = șalău = păstrăv = etcetera!

Și așa sint mai toate definițiile D-lui Șăineanu, mai toate, chiar cînd nu sint gresite, nu ne sint de nici un folos, pentru că mai toate nu îndeplinesc condiția sine qua non a unei bune definiții științifice, anume de a ne da caracterul esențial, caracterul specific al ființei, al obiectului de definit, caracter prin care acea ființă ori acel lucru se distinge de cele-l'alte ființe, de cele-l'alte lucruri.

Definiția care nu ne da acest caracter nu e o definiție științifică. Definiția, D-lor, ca și caricatura trebuie neapărat să caute care-i caracterul esențial al ființei, care-i caracterul care ne va face sa o recunoaștem mai ușor, și pe acest caracter să ni-l dea, și pe acest caracter sa ni-l puna în evidență.

Spuneți unui caricaturist să vă faca pe Delavrancea. Caricaturistul nu va ezita un moment și între numeroasele calități ale lui Delavrancea calități în sensul larg ca și în sensul restrîns al cuvîntului

și între diferitele caractere ale lui Delavrancea. caracteristul va alege pe unul singur, numai unul, dar un caracter esențial, specific, un caracter diferențial al lui Delavrancea, un caracter care ne va face să recunoaștem la moment pe scriitorul gustat, pe oratorul aplaudat, pe iubitul nostru Delavrancea.

Caricaturistul va face un stuf de păr, o chica creață, zburlita, înculta, mare, imensa, năprasnica, o pădure de păr, pădure mai vergină ca cele mai vergine păduri ale Africei, un păr mai îndomptabil ca o soacra, un păr care să interpeleze cerul cu aceeași vehemență cu care stăpînul sau interpelează guvernul, un păr care la moment ne va face să recunoaștem pe Delavrancea.

Ziceți caricaturistului să vă facă pe D-l Stăncescu, directorul teatrului, artistul cunoscut. Ei bine, se va întâmpla cu D-l Stăncescu același lucru care s'a întâmplat cu Delavrancea. Caricaturistul va lăsa la o parte o sumă de calități ale D-lui Stăncescu pentru a nu considera de cit un caracter esențial, specific al persoanei D-lui Stăncescu, caracter care la moment ne va face să recunoaștem pe D-l Stăncescu. Știți cum va reprezenta caricaturistul pe D-l Stăncescu? Printr'un joben, un simplu joben, o poemă de joben la vederea căruia cu totii vom striga: uite și D-l Stăncescu.

Caricatura va fi reușită pentru ca ne-a dat caracterul diferențial al D-lui Stăncescu, simbolul D-sale.

Ziceți caricaturistului să vă pună în imagine următoarea idee: D-l Stăncescu, directorul teatrului național. Caricaturistul va face un joben un joben a la Stăncescu un gîrbaciu și un teatru, un teatru

gol pentru ca să ne arate că-i cel național. Și cu toți vom traduce aceste imagini prin: D-l Stăncescu directorul teatrului național.

Ziceți caricaturistului să vă exprime în imagini: Delavrancea răstoarnă guvernul. Imediat caricaturistul va face un om, nu, mă înșel, va face o chică à la Delavrancea, răsturnînd... răsturnînd ce? dînd peste cap ce? . Guvernul.

Bine înțeles, dar cum va defini caricaturistul guvernul, prin ce 'l va simboliza, ce imagine va găsi caricaturistul destul de sugestivă pentru ca cu toții, imediat, să putem recunoaște guvernul? Foarte ușor; Guvernul va fi simbolizat printr'un român cu mustați à la Buda-Pesta și cu cizme à la Brașov. Și nu va fi nevoie de legenda scrisă, cu toți vom traduce imediat imaginea caricaturistului prin: *Delavrancea rastoarna guvernul*.

Caricatura bună n'are nevoie de legenda, de explicații.

Concluzie. Dacă în exemplele date cu toții am înțeles ideea caricaturistului, este ca acesta a știut să găsească caracterul esențial al D-lui Stăncescu, caracterul esențial al D-lui Delavrancea, caracter care în mintea noastră îi diferențiază și ne permite să-i recunoaștem imediat. Și e atît de drept că parul vilvoiu caracterizează pe Delavrancea, și e atît de incontestabil că jobenul său antic caracterizează pe D-l Stăncescu, în cît D-l Delavrancea e condamnat, de caricatură, pe viață la părul sau, și D-l Stăncescu, pe viață, la jobenul lui.

Poate Delavrancea să se tundă cazon, poate D-l Stăncescu să nu mai pună în veci joben în cap, și

totuși pentru caricatură, pentru noi, Delavrancea va continua a fi acel stuf de păr certat din frageda-i copilărie cu peria și pieptenele, și totuși D-l Stănescu va continua a fi «omul-joben».

Poate D-l Palade să devie mai slab ca un țir, mai slab ca un candidat la bacalaureat, mai slab ca un discurs guvernamental și totuși D-l ministru al justiției va continua a fi ministru al abdomenilor.

Ca și caricatura, definiția trebuie neapărat să scoată în relief caracterul esențial, caracterul diferențial al ființei, al lucrului. Nu o face? definiția nu e bună. nu recunoaștem ființă, nu recunoaștem lucrul. Iată de ce, cînd D-l Șăineanu ne spune < *Anghila, pește de riu cu carne excelentă* » noi nu putem ști dacă e vorba de cegă ori de șalau; iată de ce, cînd D-l Șăineanu ne spune: « *Nisetru, pește mai mic ca morunul* » este ca și cînd n'ar spune nimic, căci prin această definiție noi nu căpatăm nici o noțiune esențială despre nisetru.

Iată de ce cînd D-l Șăineanu scrie: « *Rățoiu, pasare de apă* » ne face să ridem, iată de ce o mare parte din definițiile D-lui Șăineanu sînt tot așa de rele ca toate acestea. Bună oară, pentru D-l Șăineanu:

Sabia este «arma ce se poartă atîrnată în partea stînga».

Dar tesacul ce e?

Armă ce se poartă atîrnată în partea stîngă.

Dar baioneta ce e?

Arma ce se poartă atîrnată în partea stîngă.

Dar revolverul gardiștilor ce e?

Arma ce se poartă atîrnata în partea stîngă.

Și iată cum sabia devine tesac, tesacul baioneta

și baioneta revolver, precum Anghila devenea cegă și cegă șalău, precum fraga devenea vișină și vișina coacăze. Iată ce este a nu da caracterul esențial, caracterul diferențial al obiectului definit.

Să luăm, D-lor, un alt lucru, lucru cunoscut de toți, lucru ușor de caracterizat să luăm *chibritul*. Toata lumea știe ce-î un chibrit: Ei bine să vedeți cum definește D-l Șăineanu chibritul.

« *Chibrit, bețișor de lemn, sau din cotorul cînepei, uns cu pucioasa pe o margine, care s'aprinde prin frecare.* »

Chibrit din «cotorul cînepei»? «uns cu pucioasa pe o margine»? Cu pucioasa? pe o margine?

De sigur că la domnul Șăineanu și chibriturile's de contrabanda, căci chibriturile noastre nu's nici din cotorul cînepei, nici unse cu pucioasa pe o margine.

D-le Săiniene ce e un gândac?

« *Gândac, insecta coleoptera foarte vatamatoare agriculturii.* »

Așa dar care-i dupa D-l Șăineanu caracteristica gândacului? Ce cere D-l Șăineanu de la o insectă pentru ca să o declare gândac?

— 1) *Să fie coleoptera și 2) să facă mare rău agriculturii.* Nu e coleopter, nu face mare rău agriculturii, nu e gândac.

Vai de mine, D-le Șăineane, dar cei mai mulți gândaci 1) nu sînt coleopteri și 2) habar n'au de agricultură.

Cantarida e incontestabil un gândac, atît de gândac în cît i se zice chiar gândac de turbă, ba unii mai în vîrsta o mîngîie zicîndu-î gândacel. Ei bine D-le

Șăinene ce rau face cantarida agriculturii? Înțelegem de spunea senatorilor.

Șvabul, musafir al bucătăriilor murdare, de și *nu* e coleopter e totuși incontestabilmente un gândac; atît de gândac în cît mulți îi zic gândac negru. Vrei să ne spui ce mare rau face șvabul agriculturii?

Și ca să vedeți cît de ridicolă-i definiția D-lui Șăinenu să luăm ca exemplu un alt gândac, incontestabil gândac de și *nu* coleopter, să luăm *paduchele de lemn*, ei da, *pu-du-che-le de lemn*...

De ce această mișcare, de ce aceasta surprindere, D-lor? Curios, foarte curios, să se găsească încă atîtea persoane, atîtea cucoane mai ales, cari să se creadă dezonorate dacă se pronunță în public numele acestuia mic gândac, gândac pe care în taina nopții nu se sfiesc de a-l primi în casa lor, în patul lor.

Eu nu pot crede ca animalul în sine e rușinos, ci mai de grabă cred rușinos faptul de a-l avea musafir, de a-l avea în gazda, de a-l avea pârtaș la actele cele mai întîme ale vieții tale.

În societatea modernă atît de ipocrita, fugim din ce în ce mai mult de cuvînt și din ce în ce mai puțin de fapt. Am ajuns, D-lor, atît de pudici, de fals pudici, că nu mai zicem puricelui purice, paduchelui paduche, și poîcului porc.

Azi pentru birtașul care se respectă și toți birtașii se respecta, probă prețurile lor—porcul nu mai e porc, porcu-i «*rimator*», cînd nu e «*Kaizer*»! și în curînd în loc de ciorbă de burtă o să ni să servească *potaj de abdomen!*

Intimplarea mi-a pus sub ochi, mai alaltăieri, o lista, tipărita, de obiectele pe cari o elevă trebuie

sa le aducă la intrarea ei în pensionatul Doamnei Zed. În această listă se prevede pe lângă 12 cămăși, 12 batiste, 12 perechi ciorapi, 12 etc., și 6 perechi de..., de «*inexprimabil*»!

«*Inexprimabil*»! Eu, domnilor, gădesc de o mie de ori mai *inexprimabil*, *inexprimabilii* Doamnei directoare, de cât o sută de pantaloni.

«*Inexprimabilii*» Doamnei directoare îmi aduc aminte de armăsarul D-lui Popescu, eminentul top-tangiū.

Era sindrofie. Dintr'una într'alta vine vorba de curse, de cai, de obstacole.

O doamnă, istorisește că a avut un cal, *ma chère*, care sărea șanțurii de nu știu câte sute de metri.

La rîndul său, D-l Popescu ia cuvîntul și spune :

Eu, să vedeți conită, am avut un armăsar — pardon....

«*Armăsarul-pardon*» al D-lui Popescu e rudă cu «*nevasta-pardon*» a D-lui Niculescu, cu «*rîmătorul*» D-lor Iordache și cu *inexprimabilii* D-nei directoare.

D-l Popescu, ca și D-na directoare nu aū înțeles, că a spune *inexprimabil* în loc de pantaloni și a adaoga pardon după armăsar, este a sublinia cuvîntul, este a-l subînțelege o intenție, și tocmai aceasta subliniere, și numai această subliniere, poate să ne facă să roșim.

Iată de ce, D-lor, eu voi continua a zice porcului, porc, și pantalonilor pantaloni, iată de ce adineaori cînd D-l Șaineanu ne spunea că gîndac e numai insecta acēea care face mare rău agriculturii, l'am întrebat ce rău face păduchele de lemn (fără pardon) agriculturii, păduchele de lemn carele, din con-

tra, adevărat *réveille-matin* al agricultorului, îl scoală din somnu-i trîndav și-l trimite la muncă, la cîmp.

D-l Șăineanu care ignorează atîtea lucruri nu știe nici ce e o bicicletă.

E greu, să admitem ca D-nia sa să nu fi văzut o bicicletă, și totuși ascultați cum o definește :

«*Bicicleta, velociped cu 2 roate egale, așezate paralel*» !

Paralel !

Vreți să aflați ce e o soluțiune?

«*Soluțiune.....4) topirea unui lichid*».

Iată o soluțiune neașteptată !

Sînteți poate curioși să știți ce e *bobul*, ce e *hreanul*. Nimic mai ușor, D-l Șăineanu ne răspunde :

«*Bob, 3) mazare*» !

«*Hrean, ridiche de mare*» !

Bob=mazăre, hrean=ridiche de mare !

Ca și D-voastră am rămas uimit citind asemenea.... niculaizme, și uimit sînt încă. Iată, D-lor, rezultatul colosalei munci de «peste un deceniu» a D-lui Șăineanu :

Burdiful=uger, gulia=nap,

bobul=mazare și hreanul=ridiche de mare !

Și ca să nu credeți, D-lor, că acestea's singurile.... săinizme, dați-mi voie să vă citesc în șir cîte-va definiții din lucrarea pentru care D-l Șăineanu «*nu a cruțat nici o osteneală*».

Nu mă voiu mai opri la fie-care din ele, căci săi-

nizmele D-lui Lazar Şăineanu sînt atît de gogonate în cit ele fac de prisos orî-ce comentariî.

Incep cu «*bel-etagiî*». Cine nu a fost la teatru, şi cine nu ştie ce e o lojă de bel-etagiu? Cine?

— D-î Şăineanu, căci iată cum defineşte D-nia sa «*bel-etagiul*» :

«*Bel-etagiî, 2) lojele din scenă într'un teatru*» !

Continuî : «*Ecleragiu, luminatul cu gaz aerian*». Cum crede oare D-l Şăineanu că i se zice luminatului cu petrol orî celui cu electricitate?

«*Aşos, moale ca aşă*» !

«*Batatura, 2) prispă pe lingă o cărciumă, unde se joacă*» !

«*Prapur, 3) membrana stomacului la boi*» !

«*Bucium, 1) fluer mare ciobanesc*» !

«*Baga, materie făcută din unghiele şi solzii, broaştelor ţestoase*» !

Auziţi, D-lor, baga din *unghiile* şi *solzu* broaştelor ţestoase!

«*Cioaclă, 2) ţăran care vinde lemne cu caruţa*» !

Aşa dar cînd cumperi o cioaclă de lemne, cumperi un ţăran, şi dacă ai nenorocirea să mărturiseşti că ai ars o cioaclă, D-l Şăineanu te bagă la ocna, căci legea nu permite, încă, întrebuiţarea ţaranilor ca combustibil.

Şi încă :

«*Zimbru, vechea stema a... Munteniei*» !

«*Curmat, frînt*» !

Şi ca să ne probeze că în adevăr curmat=frînt, D-le Şăineanu adaugă ca exemplu *probatoriu*: «*Copilaşul avea minuţele curmate*» ! Iată ce înţelege D-l

Șăineanu prin o «cunoaștere mai aprofundată a limbii materne»!

Ghică ghicitoarea mea:

«*Petiță, capsulă fulminantă de îmbinat-sprince-nele*».

Deslegătorii vor primi un prea frumos premiu: fotografia D-lui Șăineanu în costum românesc.

Continuă:

«*Vade mecum, carte portativă*»!

«*Văr, copil născut dintr'un frate său dintr'o soră*»!?

«*Croket un fel de joc cu mincea foarte obicinuit-in Anglia*».

Slavă Domnului, sau mai drept, slavă Domniței, croketul e destul de obicinuit acum și la noi pentru ca D-l Șăineanu să fi putut vedea că croketul nu se joacă cu mincea.

«*Ivar, broasea ușei*»!

«*Prăsea, chingă de sabie*»!

«*Sinaia, 2) mânăstire la poalele muntelui Caraiman*»!

Și Sinaia e la 8 kilometri de Caraiman. D-l Șăineanu confundă muntele Caraiman de la Bușteni cu otelul Caraiman de la Sinaia!

«*Ghiuden, cartaboș*»!

«*Fag, arbore mare de padure al cărui rod se numește ghindă...*»!

«*Apă tare sau apă regală*»!

«*Iodoform sau iodură de potasă*»!!

Auziți: *iodoform sau iodura de potasă!*

Ce și-a zis D-l Șăineanu, după un «deceniu de

muncă»?—Iodoform începe cu iod, iodură de potasă începe tot cu iod deci: «*Iod*-oform **saū** *iod*-ură de potasă»!

Urmînd pe D-l Șăineanu, putem deci să susținem:

Lazar sau *Lazzarone*

Mac sau *maccaroane*

Cap sau *capră*

Cal sau *caldare*.

Și dintr'un *mag* scoatem un *magar*, ceea ce poate n'ar fi tocmaï, tocmaï alandala.

Tot cam așa a raționat de sigur D-l Șăineanu cînd a scris:

«*Liliacee, familie de plante avînd ca tip liliacul!*

Liliac, liliacee, sună tot una, deci *liliac=liliacee!*

Vai, D-le Șăinene, între liliacul dicotiledonat și liliaceele monocotiledonate, botaniștii susțin că e tot așa departe ca între un cal și o broască, între o broască și un vultur, ca între D-ta și unul care știe limba romînească.

He, D-lor ce ușor să faci știința à la D-l Șăineanu!

«Iodoform *sau* iodură de potasa», «liliac familia liliaceelor»! Așa? *Atunci *spanac*? Familia *spanaceelor*; *cal*? Familia *calacilor* și *magar, magaracee!*

Ce e mai straniu e ca tocmaï D-l Șăineanu să nu cunoască familia liliaceelor, familia care cuprinde usturoiul și ceapa, membri bine cunoscuți tuturor... neo romînilor, familie cum veleti eminentemente cușer, eminentc... filo-romîna.

Pentru D-l Șăineanu:

A irosi este < a mistui >!

A rade este «2) **a tunde pina la piele**»!

A rapai este «**a bate din picioare**»!

Așa dar cînd ploaia răpăește, ea bate din picioare?

A cleveti este și «1) **a mesteca din gură, a mesteca incet**».

A strepezi este «**a-și toci dinții (de lucruri acre)**»!

A praji este «1) **a frige pe grătar**; 3) **a arde frîgînd**»!

A coși este «**a roade**»!

A ratama «**a răni cu un instrument tăios**». Așa dar cînd vagonul s'a răsturnat și te-a vătămat, vagonul a devenit «un instrument tăios»?

A sublinia: 2) «*a indica printr'o inflexiune a voci cu se da o importanță particulara unei vorbi: discursul fu subliniat cu aplause numeroase*», și iata cum aplausele devin o inflexiune a voci. He, he, a devenit ea, la D-l Șăineanu, gulia, nap; bobul, mazere și burduful, ug-r și n'or să poată deveni niște simple aplause inflexiunii ale voci?!

A crâcni este «**a nu zice nici o vorbă**»!

A giorsai este: «**a găti frumos, a împodobi, a dichisi**».

Așa e că ar face efect D-l Șăineanu cînd, drept compliment, ar spune unei doamne: a, da giorsăită mai sinteți Doamnă.

Pentru D-l Șăineanu *grebenul* este «**lungimea gâtului la un cal**».

Musacaua devine «**tocană de patlagele**»!

Țintarul «*joc între doi baieți (fete nu?) constînd din permutațiuni de șase numere*»!?

«*Rotar, căruțaș*»!

«Cârneleagă, câșlegi...»!

«Cărnățarie, 1) birt unde se frig și se manâncă cărnați».

«Cârca, 1) spate de dus sarcini»!

«Canaliu, 1) glótă, 2) om de rînd,...»!

«Gheșftar, moftangiü»!

«Zeflemist, moftangiü»

De unde: *gheșftar* = *zeflemist*.

Sucman, 1) materie groasa de lâna, 2) **cojoc** dintr'însa».

«Urzala, bătătura pinzei».

«Clistir, 1) medicament lichid de introdus în părțile interne ale corpului».

După această vagă definiție sîntem autorizați să credem că decite ori D-l Șăineanu bea o doctorie, el ia un clistir, căci bînd doctoria e incontestabil că «introduce un medicament lichid în părțile interne ale corpului» său. Mai «parte internă» ca stomacul!

«Trilobit, un fel de rocă fosilă!»

D-l Șăineanu face din trilobit o rocă, *dintr'un animal un mineral*. Aceasta este de sigur un mare merit, probabil unul din acele merite cari «iau fost recunoscute în țară și în străinătate», cum D-l Șăineanu nea declarat-o singur, căci este încontestabil că D-l Șăineanu este primul care sa fi reușit transformarea unui crustaceu într'o rocă. Onoare D-lui Șăineanu.

«Găinar, **precupeț de găini**!»! mai scrie D-l Șăineanu.

D-l Șăineanu e mare amator de eufemizme: găinarul e precupeț de găini tot precum D-l Șăineanu e «controlor» de dicționare.

«Ceacâr, 1) **cu privirea crucișă**», și D-l Șăineanu

continuă: «*se zice mai mult de cai*»? Iar ca să ne probeze că se zice mai mult de cai, D-l Șăineanu adaugă ca exemplu probatoriu: «*cu ochii ceacări, gura labarțatu*», *Pann.* Amă proba.

«*Colir, alifie pentru ochi și pleope*».

«*Coropișnița, greere mare și scârbos care.... etc.*»!

«*Epuru, desen terminat în opozițiune cu crochiu*»!

«*Falca, oșul gurei*»!

«*Prohab, turii nădragilor*»!

«*Limbric, 2) tenia*»!

«*Cobza, un fel de ghitară scurtă în gât cu o coardă....*»!

După «un deceniu» de munca D-l Șăineanu a ajuns la «*carnelajă-cășlegi*», la «*urziala-bitatura*», la «*limbricul-punglicu*» la «*cobza cu o coarda*», la toate enormitățile pe care le enumerai! Cite decenii ar trebui oare sa muncească D-l Șăineanu pentru ca să învete românește! Matusalome te-ai dus!

«Pentru D-l Șăineanu «*Buhaiu, 1) Bivol* !

Buhaiu-bivol! și eu care credeam că bivolul e și mai departe buhau de cât e claponul de cocoș. A-propos de *clapon*, știți ce e claponul?

«*Clapon, cocoș îngrășat pentru bucatărie* !

«*Claponul, cocoș îngrășat pentru bucatărie*»! Dar bine atunci putem zice :

Muscal, cocoș îngrășat pentru birjarie:

eunuc, cocoș îngrășat pentru h irem;

Claymoor, cocoș îngrășat pentru gazetărie!

Animalele n'au noioc cu D-l Șăineanu. D-l Șăineanu ne spune ca:

Gaina este «*partea femească a cocoşului*» şi *cocoşul* «*partea barbatească a găinei*»!

Iată deci un cocoş cu «*parte femească*» şi o gaină cu «*parte barbatească*», iată deci un cocoş care e şi cocoş şi gaină, şi o gaină care e şi gaină şi cocoş. Norocul lor.

Acelaş ermafroditizm găseşte D-nul Şăineanu la o mulţime de animale. Pentru D-nia sa *curca* e «*partea femească a curcanului*», şi *raţa* «*partea femească a raţoiului*»!

Iată deci şi pe *raţoiu* cu «*parte femească*».

N'ar fi de mirare ca răţoiul, ast-fel maltratat, să intenteze proces de calomnie D-lui Şăineanu.

D-l Şăineanu ne mai defineşte şi *taurul* şi *văca*, şi *berbecul* şi *oaiea* şi o mulţime de alte animale, şi ni le defineşte tot aşa de nostim. .

Nu pot însă insista asupra acestor «*parti*» cum le numeşte D-l Şăineanu, românul fiind o fiinţă emina-mente agricolă şi pudică. Pudica în teorie. În teorie, si numai în teorie, căci în practică...

Fiţi sinceri, D-lor, si spunet-i care-i fondul conversaţiei a doi tineri? Măscarile.

Şi ce vorbesc doi batrini? Şi mai măscară!

Între micul scolar şi marele academician e în această privinţă o neînsemnată deosebire: scolarul scrie pe ziduri pornografiile sale, academicianul le spune colegilor sai.

Şi dacă Monitorul ar tipari şi conversaţiile particulare ale senatorilor noştri, Monitorul ar øşi cu slove roşii, taci ar fi imposibil să nu roseasca pîn' şi cerneala de ele.

E departe de la teorie la practică. departe.

Intr'o bună zi, parchetul scandalizat, și cu drept cuvint, de murdariile publicate în reposata revistă «*Jartiera*» trimise înaintea juraților pe autorul acelor pornografii.

Intre cei 12 judecători, prinși cu arcanul, eram și eu, așa că o să vă pot istorisi o scenă caracteristică petrecută atunci.

La ziua hotărîtă acuzatul se înfățișează, procurorul acuză, apărătorul apără, magistrații moțăiesc, jurații se plictisesc, pan'ce debaterile se termină.

Debaterile terminate, iată-ne închiși în «camera de chibzuire.» Aci țigările se aprinsera, berea sosi și ținete... chibzuire.

În fundul sălei domnul jurat X, proprietarul mai multor moșii și al unei Eminente burți, explică altor colegi că dacă mă ține seceta o săptămînă s'a dus dracul porumbul. Chibzuiau.

La stînga, un alt grup discuta atitudinea guvernului și aceștia chibzuiau...

În fine, în grupul de alături, un prea onorabil domn jurat căuta să'mi șterpelească o consultație. Cum vedeți chibzuiau cu toții, de toate, afară de chestia «*Jartierei.*» Un adevărat consult de doctor.

Cînd, de o dată, unul din jurați, care citea niște reviste rezlețite pe masa de chibzuială, se porni pe ris. Și rîzi, și rîzi, și rîzi atît de se opriră conversațiile și înconjurîndu-l cu toții, cu toții întrebaram ce e, ce are.

— Ce sa fie? ne spuse colegul între două hohote, ce să fie, zise el cu revista *Jartiera* în mînă, ia blestematul de acuzat, ascultați ce nostimada a scris. Si colegul se puse să ne citească una din pornografiile

încrininate, pornografii pe cari D-l procuror avusese grija să le însemneze cu creionul albastru, pentru a atrage mai sigur indignarea D-lor jurați.

Succesul lecturii fu desăvârșit.

Tremură sala de hohotele D-lor jurați. În special Eminentă burtă a marelui agricultor făcea niște salturi de mă apucase groaza unui cataclizm.

Succesul pornografice poezioare fu atât de mare, că de abia terminată, un prea onorabil domn jurat, după ce-î trase o înjurătură pe care de sigur D-l procuror ar fi însemnat-o cu creion albastru, strigă din fundul osinzei sale: «*Ia mui zi-o, nene, o dată.*»

Și 'n risetele azistenței, azistenței chemată a răsbuna morala publică ultragiată nenea juratul mai «zise» o dată bucata semnalată de D-l procuror vendicteii publice. Și rizi, și rizi....

E al dracului băiat.

Știi că are haz porc de ciinele.

Nostim D-le!

Și încă să mai vezi.

Unde? unde?

Și cu toții ce aruncara pe diferitele numere ale *Jartieru*, folosindu-se de indicațiile D-lui procuror.

Dacă în acel moment ar fi circulat o listă de abonament, *Jartiera* numără 10 abonați mai mult.

Aceasta este practica.

Teoria? — Acuzatul fu declarat culpabil la o mulțime de luni de închisoare.

Prea bine, prea bine, așa merită, zicea la eșire eminentă burtă, băgînd în buzunar două numere din «*Jartiera*», «să le citească și Dumnea-ei.»

Romînul e eminentamente pudic — în teorie.

Iată de ce nu voiuz inzista asupra definițiilor pe cari le dă D-l Șăineanu taurulu, berbeculu, vacel, etc. etc., și mă voi opri număi la *ginsac*.

Ginsacul singur este măi bine tratat de D-l Șăineanu.

Pentru D-l Șăineanu ginsacul este < **bărbățelul găștei** >. Bărbățelul! Pare că aud pe Doamna Giscă a dresindu-se Domnului *Ginsac: « *Barbățel* » draga. dă-mi brațul matalc că mă stringe botina.

Ca să cunoști planta numită *floarea soarelui* sau *soara soarelui* nu e conditie *sine qui non* să fii romin; firea-i chiar și... filo-romin și tot trebuie să știu ce-i floarea soarelui, măi ales cind te incumeți sa faci un dicționar al limbei romine.

Și totuși auziți ce spune D-l Ș. despre soareă-soarelu:
< *Eliotrop, vulgar floarea soarelui* > < *planta din familia boragineelor, cu florile albastre-vinete și cu miros plăcut* >!

Auziți, D-lor, < floarea-soarelui plantă cu florile albastre-vinete, și cu miros plăcut !

Și cind te gindești că autorul afirma ca < n'a crutat nici o osteneală pentru a inzestra scoalele noastre cu un instrument indispensabil... pentru *cunasterea măi aprofundata* a limbei materne !

Și dacă am arătat că n'are dreptate D-l Șăineanu cind afirmă ca:

bob mazăre,
lepră—răie,
burduf uger,

fotă=șorț,
 bucium=trîmbiță,
 iodoform=iodură de potasă,
 sublimat corosiv=calomel,
 prăsea=chingă de sabie,
 botniță=eăpețel,
 căpețel=hățuri,
 hățuri=dîrloage,
 urzală=bătătură,
 sucman=cojoc,
 ivăr=broască,
 rotar=căruțaș,
 hrean=ridiche de mare,
 limbric=panglică,
 gulie=nap,
 etc., etc., etc.

Știți ce-mi răspunde D-l Șăineanu? Citiți:

«Tribuna Ateneului a fost profanată în seara de Duminică 29 Martie...

«Iată acum și acest refugiu al luminilor pîngurit de un netrebnic»...

Banuim că buna-credința a direcțiunei Ateneului a fost surprinsă și escamotată într'un mod rușinos; căci altmintrelea, cum s'ar putea explica, ca tribuna acestor înalte instituțiuni să fie dată pentru o mascaradă de bilcău, în care injuriile cele mai ordinare alternați cu obscenitățile faimoase ale doctorului Urechia. Dar, pentru numele lui D-zeu! în ce parte a lumii ar cuteza un doctoraș de pompieri să critice de pe înalțimea unei tribune publice activitatea unui specialist ale carui merite au fost recunoscute în țara și în

străinătate? Rușinea toată se răsfrînge asupra inconștientului insultator...»

Semnat «L. Șăineanu

(Adevărul, 1 Aprilie 1898.)

Așa dar, D-lor, dacă susții contra opiniei D-lui Șăineanu că bobul nu-î mazăre, că lepra nu-î riie, că iodoformul nu-î iodură de potasă «*pîngarești tribuna Ateneului*». Dacă spui că a rade nu este «a tunde» că a giorsăi nu este a dichisi și nici a găti frumos, D-l Șăineanu îți răspunde că ești «*un netrebnic*». Dacă pretinzi că narcisul nu-î «rumen», orî că soarea-soarelu n'are flori «albastre-vinete» «*injuriezi în modul cel mai ordinar*» pe D-l Șăineanu. Dacă în fine, arăți că gulia nu-î nap și nici limbricul panglică cazî în obscenitățile cele mai faimoase! Și să nu te împingă păcatul să spui că burduful nu-î uger, că rotarul nu-î căruțaș, că urzala nu-î bătătură orî că hreanul nu-î ridiche de mare; căci atunci «*rușinea toată se răsfrînge asupra ta, inconștientule insultător!*»

Nu voi releva toate *argumentele* prin cari D-l Șăineanu probează evident că fota e șorț și că sublimatul corosiv e calomel, nu pe toate, ci numai încă pe următorul: «*Dar, pentru numele lui D-zeu, în ce parte a lumii un doctoraș de pompieri ar cuteza să critice de pe înălțimea unei tribune publice, activitatea unui specialist ale carui merite au fost recunoscute în țara și în străinătate.*»

Că domnul L. Șăineanu are mari merite aceasta

nu este îndoios, probă că o spune chiar el însuși*). Intru ceea ce privește cel-l'alt argument anume, că nu e permis unui «doctoraş de pompieri» să dea de gol plagiatul d-lui Şăideanu e alt-ceva.

Mă primblu pe stradă; înaintea mea un pungaş «*controleaza*» punga unui trecător. Mă reped, îl înhaţ, pungaşul însă, fără ca măcar să-şi tragă mîna din buzunarul trecătorului, îmi răspunde: «pentru D-zeu în ce ţară un doctoraş de pompieri are dreptul să mă... critice»?! Mă primblu prin literatura romîna; prind pe D-l Şăineanu, «*controlând*» dicţionarul D-lui Damé. Mă reped, îl înhaţ, şăineanul însă, fără ca măcar să tragă mîna din dicţionarul D-lui Damé, îmi răspunde: «pentru D-zeu în ce ţara un doctoraş de pompieri ar cuteza să critice *activitatea* mea, specialistul a cărui merite au fost recunoscute în ţară şi în străinătate!»! He, D-le Şăinene nu «doctoraş de pompieri» ci chiar doctoraş de jidan, să fi şi tot ai dreptul să dai pungaşul pe mîna sergentului.

A crezut D-l Şăineanu că scrisoarea sa mă poate atinge, mă poate supăra. Naivul! «*Dicţionarul*» său mi-a permis să arăt publicului cine e «*savantul*», scrisoarea sa a arătat cine e *omul*.

La scrisoarea D-lui Şăineanu nu puteam răspunde de cît în două moduri:

*) Cită dreptate avea d-l C. R. Motru cînd scria «*Precum se vede d. Şăineanu ştie să vorbească cum trebuie despre alţii şi mai ales despre sine...*»

«*Cititorii mă învinovăţesc că n'am dat destul de bine pe faţă personalitatea d-lui Şăineanu; că n'am spicuit în destul operele sale pentru a vedea cît de mult se laudă dinsul prin prefeţe; cît de arogant e cu adversarii şi la timp cît de mlădios cu prietenii, etc., etc...*»

1) Dînd cît mai mare publicitate criticei mele, ca astfel cît mai multă lume să constate în ce parte e adevarul, dreptatea;

2) aplicînd D-lui Șăineanu două picioare în ceea ce numește D-nia sa «părțile interne ale corpului.»

Primul răspuns l'am dat, al doilea l'am amînat, căci nu sînt atît de naiv în cît să cad în cursa ce-mi întinde D-l Șăineanu prin scrisoarea sa. Am vazut ușor că D-l Șăineanu ar fi fost încîntat să facă cunoștință cu vîrfurile ghetelor mele, numai ca să poată schimba terenul discuției. Iată de ce am amînat răspunsul N-rul 2. Să nu uite însă D-l Șăineanu că pentru fapta sa legea nu prevede prescripție,

Pină la apariția dicționarului D-lui L. Șăineanu România nu se putea fali cu nici un mare descoperitor.

Sus capul, D-lor. Azi lacuna e implinită, și e implinită de D-l Lazăr Șăineanu.

Trei mari descoperiri a făcut D-l Șăineanu, și le-a făcut într'un domeniu în care descoperirile sînt rare: în domeniul matematicilor. D-l Șăineanu a descoperit:

I) o noua dimensiune a corpurilor;

II) o noua valoare a cincinei,

III) o noua forma de patrat!

Până acunî nu se cunoștea corpurilor de cît 3 dimensiuni. A fost dat D-lui Șăineanu sa descopere încă una, una nouă: «desimea».

Deschideți «Dicționarul universal» la cuvîntul «desime» și veți putea citi:

«Desime 1) una din cele 3 dimensiuni ale unui corp în opozițiune cu lungimea și lărgimea sa.»

Desimca o dimensiune! Onoare D-lui Șăineanu!

A doua mare descoperire matematică a D-lui Șăineanu este relativă la valoarea cincimei.

Pentru mine, simplul muritor, nelaureat al academieî, o cincime este, era, până la D-l Șăineanu, a cincea parte dintr'un tot. Ce eroare! Intrebați pe D-l Șăineanu ce e o cincimo.

D-l Șăineanu răspunde: *O cincime este «un tot compus din cinci»!*

Sic, domnilor matematici.

A treia și cea mai genială descoperire a D-lui Șăineanu, este cea care întrece chiar cea mai faimoasă născocire a d-lui Niculae Patrascu, «*radacinile astrilor*». D-l Șăineanu a descoperit *o noua forma de patrat!*

Până la D-l Șăineanu cei mai mari matematici nu cunoșteau de cât un singur fel de patrat: *patratul... patrat.*

Păna la D-l Șăineanu îndată ce patratul nu mai avea laturile egale, el înceta de a mai fi pătrat. Noi nu cunoșteam, cum zisei, de cât pătrat, pătrat. Ei bine, D-l Șăineanu a descoperit o noua formă de patrat: «*patratul lunguiet*».

Proba e ceea ce spune D-nia sa la cuvîntul *fota*.

«*Fota, șortul din 'nainte al țurancilor în forma de pătrat lunguiet*»!

«*Patrat lunguiet*»! Sa speram, D-lor, ca urmînd aceasta cale D-l Șăineanu va descoperi în curînd *patratul triunghiular*, și chiar, de ce nu?, *patratul rotund*.

Dar buni cum sînteți, Domnia voastră, caei romînu-î eminentemente bun, bun, bun de l manîncea... filo-romîni

(ca dor de aia's *filo-romini*), bun cum sinteți o sa-mi ziceți da de unde să știe D-l Șăineanu ce-i aia *hrănul*, *gulia*, *ghinda*, *sabia*, *prapurul*, *buciumul*, *bobul*, *bagaua*, *co'azca*, *lepra*, *burduful*, *calomelul*, *iodoformul*, *ciocla*, *cobza*, *prasciua*, *claponul*, *chibritul*, *capșitul*, *hațurile*, *dirloagile*, *patratul*, *cincimea*, *urzala*, *napul*, *limbricul*, *gulia*, *ghiudenul* și toate cite le-ai înșirat.

— Fie, hai să zicem așa. Dar admiteti că D-l Șăineanu să nu știe nici ce's alea *macaroanle* ?!

Și nu stie ce's!

Probă că iată cum definește, D-l Șăineanu, macaroanele :

«*Macaroani, tuțai italienu de forma cilindica... <tațai de forma cilindrica>* e tot un fel de < pătrat lunguet >, dar să lasăm asta, că restu-i mai boacăn :

«*Macaroane, tuțai italicu de forma cilindrica, în care mai intră migdale și zahăr !*

Macaroane umplute cu migdale și zahar!? Și totuși nu se poate sa nu fi mincat D-le Șăineanu nici odata macaroane. Doar macaroanele nu's *traf*.

Ați auzit de sigur de *Zaharina* sau *sacarina*.

Zaharina, substanța minerala, n'are cu zaharul, substanță vegetala, nici o altă asemanare de cit aceea ca și una și alta sint dulci. Afara de aceasta, zaharina și zaharul sint produse cu totul, dar cu totul diferite. Diferite prin origina lor. diferite prin proprietățile lor; proprietăți fizice, proprietăți chimice, proprietăți fiziologice. Intre zaharină și zahar exista însa o mare similitudine... de nume.

Și iata de ce savantul D-n Șăineanu, după ce a mincat macaroane umplute cu migdale și zahar, și -a zis:

Zahăr *)..., *zahar*...ină, sună la fel, trebuie deci să fie tot una, și fuga la dicționar de scrie:

«*Zaharina, materie extrasă din zahar.*»! Punct și atita.

Apoi dacă <zaharină, materie extrasă din zahar> fiind că zaharină seamănă la auz cu zahar, atunci sîntem și noi în drept să susținem ca:

cocaina, materie extrasă din *coca*,
muscarina, materie extrasă din *muște*,
cotoina, materie extrasă din *cotoi*,
creolina, » » » *crioli* și
vasclina din *Vasile*.

Iata, D-lor, ceea ce numește D-l Șăineanu <*fructul unui munci îndulcunyat*> de «*piste un deceniu*»!

O parte plagiată, <*controlata*> de la D-l Damé, și o parte originală, foarte originală, de a cărei valoare sper că sînteți acum convingși. Și cu toate acestea D-l Șăineanu nu se sfiște să scrie, textual, ca:

«*Nu a cruțat nici o osteneala pentru a inziștra scoalele noastre cu un instrument indispensabil pentru raspindirea culturii elementare, și pentru cunoașterea mai aprofundată a limbei materne.*»

Am arătat care-i «*cultura*» și care-i «*cunoașterea mai aprofundată a limbei materne*» a D-lui Șăineanu. Inutil să măi revenim. Ceea ce însă măi miră, dacă ceva măi poate mira de la acest domn, este că d-nea sa scrie, avînd în vedere limba romînească, «*cunoașterea mai aprofundată a limbei materne*».

Limba noastră, «*limba materna*» a D-lui Lazar Șăineanu? D-l «*Letzer Șein*» fiu al limbei romîne? Fiu

*) D-l Șăineanu vă roagă să pronunțați *zahăr*.

vitrig, cel mult, căci numai un flū vitrig poate să-și trateze, să-și maltrateze limba maternă cum a maltratat D-l Șăineanu limba românească.

Limba română vă cere ajutor, scăpați-o Domnilor, de fii săi vitrigi.

DOSARUL

ȘĂINEANU

SAVANTUL—PLAGIATORUL—OMUL

I.

«SAVANȚUL»

Dar pentru numele lui Dumnezeu! în ce parte a lumii ar cuteza un doctoraș de pompieri să critice de pe înălțimea unei tribune publice activitatea unui specialist *ale cărui merite au fost recunoscute în țară și în străinătate.*»

L. Șăineanu.

Modest cum e, d-l Șăineanu ne afirma că meritele sale au fost recunoscute în țară ca și în străinătate. În afara de laudele ce 'l-a adus d-l Șloim Șvartfeld, nu știu ce alt a mai zis străinătatea de dicționarul d-lui Șăineanu, dar, pentru ca sa se vada cum «au fost recunoscute în țară meritele d-lui Șăineanu», reproduc aici cite-va din certificatele indigene obtinute de «specialistul» nostru.

Iata bună-oară cit de judicios și de spiritual «pîn-gărește» d-l Biron tribuna Convorbirilor:

În acest an a apărut un *Dicționar universal al limbei romîne* de d-l Șăineanu. Autorul ne asigură, în prefață, că a lucrat 10 ani la această operă în care ni se dă: limba vorbită și literară, archaismele culturale, expresiunile idiomatice, neologismele usuale, accepțiunile cuvintelor, terminolo-

gia științifică, estetică și industrială, nomenclatura mitologică și folklorică, un vocabular general biografic, geografic și istoric! În adevăr, 10 ani de muncă stăruitoare nu sînt prea mult pentru a umple un cadru așa de vast.

Scrierea de care ne ocupăm aci, a fost bine primită de public, de presa zilnică și de mai multe reviste. De exemplu, în *Convorbirile didactice* din Octombrie (pag. 564—567), un absolvent al facultății de litere laudă aproape fără restricțiuni mai însemnate lucrarea de față. Fie zis în treacăt, acel recensent pare a semnala ca un merit al dicționarului că numele proprii se găsesc acolo unde le-a reclamat ordinea alfabetică!

Voim face aci cite-va observațiuni în ordinea următoare: Sinonimia, definițiile, vocabularul științific, tehnic, arătînd și lipsurile constatate. De stil nu va fi vorba în acest articol, nu pentru că n'ar fi nimic de zis, ci din contra, pentru că ar fi atît, în cît trebuie să formeze materia unei alte cercetări.

Partea cea mai curioasă a dicționarului, o alcătuesc sinonimiile care, mai cu seamă cînd vine vorba de plante sau de animale, ajung să întreacă *Metamorfozele* lui Ovidiu. Iată exemple:

La *lobodă* găsim ca sinonim *știr*. Dar *știr* e numirea vulgară a *amarantului*, și acesta are ca sinonim *merișor*. Merișorul are de sinonim *cununîța* și *cimșir*; cimșir la rîndul său: *banușei*, *merișor*, *puspan*; iar *cununîța* are de sinonim *ghizdeiu*; acest cuvînt e sinonim cu *luzernă*, *luzernă* cu *talpagîștei*. Acest termen, în fine are de sinonim *creasta cocoșului*.

De ce s'o fi oprit aci, nu se știe, dar e păcat, căci așa cum o luase autorul nostru, ar fi dat o raită prin toată botanica.

La *cegă* dă ca sinonime ca *iugă*, *ghimpră* și *nisetru*. Nisetrul ni'l dă drept un *pește mai mic* de cît morunul. Mulți pești îndeplinesc această condițiune! Morunul iarăși îl consideră probabil nu ca *esturgeon*, ci ca *morue*; căci zice: morun: nisetru mare(?) sau batog, pește *aflat*(!) în Țara nouă și pe coastele Irlandei(?) La batog, dă ca sinonim *gabeliau*, căutăm *gabeliau*, acest cuvînt lipsește. Numai *morua*, adică

bacala (și acest cuvânt lipsește) se aduce în Europa de la *New Foundland* și, în cantitate mai mică, de pe coastele Irlandei.

Căutăm la *borangic*, ca înțeles al 2-lea găsim: plantă care se alipește de cotorul trifoiului, etc. Sinonime are: *cătină*: *întorțel*, *lipiciu*. Cătină are iarăși ca sinonime *cînepa-dracului*, *cornuți*, *holeră*, *lipiciu*. Lipiciu e sinonim cu *cuscută*, plantă parazită numită și *borangic*. Cercul se închide aci. Dar ni se spune, că, *cățina* este un «mărăcine des și ghimpos ce face niște boboțe roșii și mărunte», iar sinonimul său *cornuți* însemnează «un fel de scaiu ghimpos și mărunț». Apoi «mărăcine» să fie tot una cu «un fel de scaiu ghimpos și mărunț», și aceste amindouă să fie tot una cu o plantă care se alipește (!) de cotorul trifoiului ?

Gorun: ne zice că e un stejar bătrîn. Nu, stejarul nu se face gorun cînd îmbătrînește, cum se face dracul pustnic, ci gorunul, stejarul, girnița, cerul, etc. sint varietăți deosebite ale aceleași spețe, care are numele generic de stejar. De altfel nici d-l Șăineanu nu pare a ține mult la definiția lui căci ne dă ca sinonim cu gorun, *șledun*; iar acest cuvînt nu-l mai definește stejar bătrîn, ci corect: *specie de stejar*.

Ginistra ar fi avînd de sinonim *drobița*. Acest cuvînt lipsește, găsim însă *drobința*: un fel de resedă. Apoi ginistră și resedă, cam tot una să fie ?

Iată ce găsim la cuvintele *rosă și trandafir*: *rosă*, floare mirositoare ce crește pe un *arbore*; iar la trandafir: *arbust* ce face rose. Aceeași plantă e deci la litera R un arbore, iar la litera T un arbust.

Ciovlică: pasăre din ordinea picioaroangelor ce trăește pe *marginile bălților*. Sinonime: *libuț*, *nagiț*. La *nagiț* ne trimete la ciovlică; dar la *libuț* ni se dă definiția *corb de mare*. Apoi ce e ciovlica sau libuțul: pasăre de baltă ori de mare? *Ciovlica* sau *ciovica*, cum se scrie în dicționarul lui Poenaru, e o pasăre de baltă (*vannëau*, *Kibitz*, *lapwing*).

La *văzdoagă* găsim: vezi micșunea. La acest cuvînt dăm peste sinonimele: *garoafă*¹⁾, *viorele*, *belșița*, *toporaș*, *tmîvoase*. La *belșița* (*micșunea de apă*) găsim iarăși ca sinonime

1) La *Garoafă*, ni se spune că este numele unui gen de plante, care cuprinde 150 de specii! *Garofiță* lipsește.

1) *crin de baltă saŭ finul cămilei*, 2) *trestie de bambu*. Iată că prin jocul sinonimii ajunserăm fără osteneală de la micșunile la bambu!

La *mohor* dă definiția, și arată apoi ca sinonime *bursoacă*, *costrei*. *Bursoacă* lipsește; la *costrei* găsim ca sinonime *mohor* și *bursoacă* — un fel de meiu, și al doilea *odos* și *ovsigă* — un fel de ovăz! Apoi meiu și cu ovăzul tot una sînt? *Odos* este în dicționar, *ovsigă* nu.

La *Nădragi* dă mai multe sinonime printre care și *tîrlici*. La *tîrlici* găsim esplanada: pantofi de postav gros (pe cînd însemnează ciorapi scurți de lină groasă). Atunci *nădragi* însemnează, după d-l Șăineanu, și pantofi de postav gros!

Pentru *copcă* găsim definiția: 1) *cîrlig de cataramă* apoi 2) desghin. 3) spărtură în ghiață și ca sinonim *sponcă*. Acest cuvînt e definit așa: 1) «cataramă . Apoi atunci cum e identic «cîrlig de cataramă» cu cataramă»; partea cu totul?

Alte ori ne indică un sinonim care apoi lipsește. Așa e *fota*, sinonim *zavelcă*. Cuvîntul *zavelcă* lipsește.

La *nurcă* găsim: *norcă*: o *blană nurcă*. Cine nu cunoștea acest cuvînt, nu știe acum de cit că are legătură cu blana. Căutăm deci la *norcă*, găsim: *Norcă*, *lutră*. La *lutră* găsim o definiție fără trimetere, nici sinonim, pe cînd la *vidra* scrie: *v. lutră*. Nu era mai metodic dacă la *lutră*, *norcă*, *nurcă* trimetea la *vidră*?

La *cepșoara* se arată ca sinonim *paragic*? Acest cuvînt lipsește; găsim însă *arpagic* fără trimetere, nici la *cepșoară* nici la *paragic*.

Bob e dat (înțelesul 3) ca sinonim cu *mazăre*. *Bob* însă, cînd nu e luat în accepțiunile sale generale, ci spre a denumi o legumă, e cu totul alt-ceva de cit *mazure*; primul e *fève*, cea-laltă *pois*.

Trimetere neexactă: *ghisman* plăcintă numită și *alivenci* Iată ce păsăm la *alivenci*: un fel de horă foarte răspîndită în Moldova! Ce e drept, e mai sus *alivancă* cu înțelesul indicat la cuvîntul *ghisman*. Însă *alivancă* la singular nu se întrebuițează.

Iată acum definiții greșite, incomplete sau făcute în termenii necorecți:

Maî întâiî una comică : *prăjit* a., fript pe grătar ; puiî *prăjit* !!

Poliada, supranumele Minervei. De ce supranumele Minervei cu articol ? Această zeiță avea ca toți zeii mitologiei un foarte mare număr de supranume. *Poliadă* era ea numai la Atena și poate încă în vre-o două sau trei orașe grecești. Și apoi *Poliade* în genere erau toate zeitățile protectoare ale orașelor, și așa trebuia să și sune definiția.

Poligraf. Aci dă numai înțelesul : autor care scrie despre mai multe materii. Lipsește înțelesul foarte cunoscut : aparat pentru reproducerea unui manuscris.

Pomojnic. Acest cuvînt nu însemnează un ajutor de șef de șef de biou, ci ajutorul sub-prefectului (zapciului).

Livră. Lipsind forma *libra*, trebuia să se dea la acest cuvînt pe lingă înțelesurile exacte ce găsim, și acel de măsură englezească de greutate, usitată și la noi în comerțul cerealelor. Se zice : grîu de 58 de libre.

Triciclu, trăsură cu trei roate. Nu adaugă că este un aparat de transport personal, acționat cu pedale, care difere de biciclu numai prin numărul roatelor. *Tandem*, biciclu pentru două persoane, lipsește.

Trambulină scîndură înaltă (?) de pe care se sare la înotat. Scîndură înaltă nu explică nimic ; trebuia să se zică : scîndură așezată așa în cît să formeze un plan înclinat. Săritorul vine în fugă pe această scîndură, care trebuie să fie bine fixată și, cînd ajunge la căpătiul ei cel ridicat, îl lovește puternic cu picioarele și dobîndește ast-fel un avînt mare care prelungește distanța parcursă în salt. De ce adaugă : să sară la înotat ? Ori și ce elev de liceu ar fi putut explica d-lui Șăineanu că un salt se face cînd cu trambulină cînd fără, și că n'are aface nimic cu definiția trambulinei faptul că, sărind de pe ea, cazî pe nisip, pe saltea ori în apă.

Comana : minăstire în județul Vlașca. Comana mai este și numele unui sat destul de important, alcătuit din patru cătune, avînd o gară, și situat aproape de minăstire. Indicațiunea e deci incompletă și ni se pare și neexactă, căci astăzi nu mai e minăstire la Comana.

Jana d'Arc, Ortografia *Jana* nu e nici rominească nici

franceză ; credem că numai formele *Jeanne* și *Ioana* sînt admisibile ; alt-fel facem ca primii noștri traducători de piese teatrale, care scriau *Rasin* în loc de Racine. (Tot așa de neadmisibilă e ortografia *Cavur* a d-lui Șăineanu. Unificatorul Italiei era de origină franceză, era din Savoia, și nu și-a scris nici odată numele alt-fel de cit *Cavour*). Se adaogă apoi: fecioara *d'n Orléans* ; incorect, căci ea nu era *din* Orléans ci din *Domrémy*, în țărișoara Bar, care ținea de Lorraine. De sigur d. Șăineanu a vrut să zică : fecioara *de la* Orléans ; adică a cărei celebritate datează de la liberarea orașului Orléans.

Definiții, despre care nu se poate zice numai că sînt greșite, dar care sînt deadreptul ridicule sînt cele patru următoare :

Clapon, cocoș.- îngrășat pentru bucătărie.

Taur, partea hărbătească a vacii.

Vaca, partea femească a... bouului. Iar *bou* ar fi — vorba francezului — *l'oncle du veau*!

Ridicolă mai este și explicarea următoare : *fenomen* 1) ceea ce apare în aer : *fenomene electrice*, 2) fapt sensibil : *fenomene acustice*. Cum separă înțelesul 1-iu de al 2-lea : fenomenele acustice nu se petrec în aer ? sau fenomenele electrice nu sînt sensibile (corect : simțite). A pus autorul mina pe o butelie de Leyda încărcată ?

Geam găsim ca înțeles la No. 2 ; *cilindru de sticla* : *geamuri pentru ceasoarnice*. A văzut cine-va geamuri de ceasoarnice cilindrice ?

Gineocrație. Slat în care pot domni și femeile, ca în Anglia. Forma exactă e ginecrație, căci γυνή face la genitiv γυναικός

Fiume : oraș *austriac* din Croația. Probabil că spre compensare, orașele croate se află în Austria ! Fiume nu aparține Austriei, nici Croației, ci direct Ungariei, care numește un guvernator special pentru acest port de comerț, singurul pe care-l are Ungaria la mare.

La *pedală* se explică numai ce e o pedală de orgă sau de piano ; nu se vorbește de loc de pedala mașinelor de cusut sau a bicicletelor.

Eter (lichidul) e definit: *licher* (!) spirtos, foarte volatil, etc. Cum poate să-l numească *liqueur*, cînd tot în acest dicționar, *licher-ul* autorului e definit: băutură obținută prin distilare? Eterul să bea? Doar de *eteromani*—și acest cuvînt lipsește.

.....

Scoică, mic animal ce locuște într'un înveliș dur și calcar — adică am zice noi — calcaros. Definiția se aplică perfect... racului.

.....
 Iată acum un model de explicație completă: *odogaciă*, odogaciū: *vutcă de odogaciū*. Clar, nu e așa?

Mușcel: deal *pînă la 400 de metri*. Dar dac'o fi de 403 m, 32 de centimetri, nu mai e mușcel?

Gotic: 1) ce vine de la Goți; *arhitectură gotică*, caracteristică mai ales prin forma ogivală a bolților (în secolul XII—XVI); 2) medieval, etc. Apoi arhitectura gotică de la Goți vine? Autorul nu-și dă seamă că arhitectura gotică e numită așa numai prin estensiunea care face din gotic un sinonim de medieval și din cauză că Italianii numeau artă gotică acea care venea la ei de peste Alpi. Rafael a întrebuintat printre cei d'întîi acest termen și Varsari l'a popularizat. Națiunea *gotă*, în cele două ramificări ale ei, dispăruse cu mult înainte de secolele XII—XVI prin contopirea rămășițelor ei cu populațiunile romane cucerite, sau cu celelalte seminții germane!»

D. Biron, după ce ne mai arată cit de nepriceput a fost d. Șăineanu în alegerea termenilor științifici artistici și industriali, după ce mai relevează erori grosolane în partea biografică și geografică, încheie prin următoarele rînduri:

«Acestea sînt *cîte-va* din greșelile care se pot constata în dicționarul ce cercetărăm. Dac'ar fi «fructul unei munci îndelungate» cum ni se afirmă în prima frază a prefaței, greșelile ar fi mai rari. D-l Șăineanu ne mai spune la sfîrșitul prefaței că dicționarul său «conține probabil lacune și erori»

Aseastă din urmă afirmare o credem bucuros, credem de asemenea că conține erori multe și mult mai grave de cit trebuie să fie într'o carte care are de scop să fie consultată de public pentru a'î lămuri în chip sumar, dar precis, nedomiririle. Domnul Licherdopolu a semnalat și el, mai înainte, unele greșeli grave. Mai avem și noi observațiuni pe care nu le-am mai publicat spre a nu lungi peste măsură acest articol. Și n'am atins de loc chestiunea limbii saũ stilului, unde am fi avut de relevat explicații ca «*mistrie*, u-nealtă de zidar spre a întrebuința cimentul»!!!

Din cercetarea dicționarului, văzînd cum adesea ortografia cuvîntului variază în deosebite părți ale lui; cum altorî definițiile se schimbă tot așa (rosa, trandafir); cum unele indicațiuni sînt întrebuințate în o parte și nu 'în cea-l-altă (Dumas cit. Dumas; la Musset renunță de a indica cit.: Müse); la *nacealnic* nu zice că e un cuvînt învechit; la *norod* o zice, etc.) ni s'a impus convingerea că n'avem dinaintea noastră munca personală în decurs de 10 an. a unui filolog, ci o lucrere făcută în companie și în pripă de mai mulți colaboratorî de ocazie.»

BIRON

(Convorbiri literare)

Cînd am relevat unele din numeroasele enormități aflate în «monumentala» operă a d-lui Șăineanu, (cum o numește D-l Ițic Schvartzfeld) acesta 'm-a răs-puns că «*rușinea toata se rasfrînge asupra mea, in-conștientul insultator*». D-l Șăineanu nu e drept, o parte din această «*rușine*», și o parte însemnată, revine, o văzurăți, de drept d-lui Biron. Ceea ce mă întristează însă e că partea noastră de «*rușine*» scade și mai mult, de oare ce s'au mai găsit și alți «*netrebniți*» cari să critice dicționarul d-lui Șăineanu, bună-oară d-nii Licherdopol, Rădulescu-Motru, O. Den-sușianu și V. Șăghinescu.

În lucrarea sa atît de interesantă: «*Precuvîntare*

la *nomenclator merciolologic*, D-l Licherdopol ne dă și el câte-va mostre de ignoranța d-lui Șăineanu. Transcriu aci câte-va din perlele găsite de d-l Licherdopol în dicționarul d-lui Șăineanu.

«*Plasă* f. impletitură de funișoare spre a prinde pești și paserî. Sin. *rețea*.»

«*Rețea* f. 1. plasă de prins pești. 2. țesătură cu ochiuri din fire de mătase sau altele.

Mă întreb mai întâi dacă *funișoara* domnului Șăineanu este diminutivul lui *funie*, și în cazul afirmativ îmi permit să-i spuie că funia nu se face de cit din tei; funia poate fi cel mult de cilti dar nici o dată de cinea, din care obișnuit se face sfoara pentru plasă. Funia mai poate fi de usturoiu, de ceapă, ceea ce dovedește pe lingă altele, că *funia* nu e sinonimă cu *frînghia*, prin urmare nici *funișoara* (d-lui Șăineanu) cu *sfoara*.

Pe de altă parte, dacă rețeaua este, după d-l Șăineanu, tot una cu plasa, apoi se poate ca cu rețeaua să se prinză pești; dar ce va zice d. Antipa, care s'a luptat atit de mult pentru Legea pescuitului, cind va auzi că în țară se prind pești cu rețeaua, adică o țesătură fină după părerea tuturilor rominilor, și chiar după a d-lui Șăineanu, în a doua accepțiune a cuvintului *rețea* din dicționarul d-sale?

«*Natră*, f. urzeala firelor.»

Natra nu este nici urzeala, nici urzitura, ci numai simplu partea de urzeală cuprinsă între ite și sulul din dărăt, cind urzeala este așzată la răsboi.

«*Cocleț*, inelul cel mic al țesătorului.»

Cum o fi făcut d-sa *inelul cel mic al țesătorului* din *Cocleț*? — Dacă 'm-ar fi permis, aș face presupunerea următoare: Cind 'și-a compus dicționarul universal, d-l Șăineanu avea dinaintea d-sale *Nouveau Dictionnaire roumain-français al d-lui Damé*. Ajungind la cuvintul *Cocleț*, pe care nu'l știa ce însemnează, dar ca să nu rămie mai pre jos ca colegul d-sale în lexicografie, s'a apucat pur și simplu să traducă cuvintele *oeillet de la lise*, echivalentul cuvintului *Cocleț*, dat de d-l Damé. *Oeillet* este, zice d-sa, diminutivul lui *oel*; deci

ochiul mic, și prin extensiune, *inel mic*, *inelul cel mic*. *Lise*; d-l Șăineanu nu știe ce este *lise*; caută într'un dicționar francez și găsește alandala (*lise*=*sable mouvant des bords de la mer*), din cauză că în *Damé* cuvântul acesta este scris rău (trebuia să fie *lisse*). Dar vede în *Damé t. de tiss.*, adică *terme de tissage*, termen de țesătorie; deci un *faimos evreica* pentru d-l Șăineanu, care ne toarnă din Cocleț, care este un fir drept, așezat vertical (de ordinar de lână, și la războaiele mecanice, de metal), cu un ochiu la mijloc, pe unde trece firul de urzeală, ne toarnă, zic, *inelul cel mic al țesătorului!* și această grabă o numește d-sa: *fructul unei munci îndelungate*, care a reclamat o preocupățiune continuă de peste un deceniu (vezi prefața dicționarului universal al d-lui Șăineanu.)

În loc dar să zică:

Cocleț, fir de lână sau de metal care are în mijloc un ochiul prin care trece firul de urzeală; iară totalitatea cocleților constituie *Ița*,

s'apucă și traduce rău echivalentul francezesc dat de d-l *Damé*

oeillet de la lise = *ochiul cel mic al țesătorului*, care nu însemnează absolut nimic!»

E tare, «specialistul», nu' așa?

Și mai frumoase sînt explicațiile cuvintelor *aloe*, *odogaciū*, *sabor* și *sapunel*. Însă, pentru ca să putem aprecia cum trebuie «meritele» d-lui Șăineanu, trebuie întîiu să arătăm, după d-l *Licherdopol*, că:

«Cuvîntul francezesc *Aloès* se aplică la cel puțin trei substanțe foarte deosebite între ele:

Aloes = *Săbur*; *A.* = *Odagaciū*; *A.* = *Pită*.

Pe care din aceste substanțe o taxează tarifa noastră care scrie: *Aloes*, fr. *Aloès*.

Saburul, dat de mai multe specii de *Aloe* din fam. *Liliacee*, este o substanță gomo-reșinoasă, amară și purgativă, numită francezește *Aloès* sau *Suc de Aloès*.

Odagaciul (și lemnul lui se întrebuințează cu numele *Lemu de odagaciū*), o substanță balsamică pe care *Orientalii* o ard

în templele lor pentru a obține un miros plăcut, este dat de *Aquilaria agallocha* și de alte specii din familia *Thymeleaceae*, se numește franțuzește *Bois de Garo* și se confundă adesea cu *Bois d'Aloès*, care este dat de *Alo xylon agallochum* din fam. *Leguminoase*.

Pita, în fine, constituie filamente textile date de *Agave americana* din fam. *Amaryllidaceae* pe care Francezii o numesc *Agave Pite* și impropriu *Aloès*.

Negreșit confuziune nu poate fi de cit între cele două d'intiți substanțe, judecînd după locul ce'l ocupă acest articol în grupa a VIII, *Sucuri vegetale, specii medicinale, medicamente*; dar confuziunea este și mai mare la lexicografi, după cum vom vedea.»

Ia să vedem acum ce zice d-l Șăineanu:

Aloe f. plantă grasă, din care se scoate o reșină amară și purgativă. Firele frunzelor ei, dese și cărnoase, servesc la facerea frînghiilor și păturelor. Sin. *Odagaciū*, *Sabor*. (Șăineanu).

«*Odagaciū* n. 1. lemn de aloe; 2. sin. săpunel (ib.)

Sabor n. suc de aloe (ib.)

«*Săpunel* n. plantă ale cărei frunze frecate în apă spumează ca săpunul. Sin. *Odagaciū*» (b).

Să vedem acum cum stau lucrurile, fiind că văz că s'au complicat grozav.

După d-l Șăineanu planta *Aloe* dă: *Sabur*, *Pită* (firele frunzelor de *Aloe* servesc la facerea frînghiilor, zice d-sa), *Odagaciū* și e tot una cu *Săpunelul*! Am văzut mai sus ce spune știința în această privință. Nu mai reviu; dar lăsînd gluma la o parte, fac întrebarea: — Ce s'ar întîmpla cu bietii Orientali dacă, induși în eroare de lexicografii lor, ar întrebuinta în fumigațiunile lor, în loc de odagaciū care are un miros plăcut; sabur, care este purgativ, presupunînd că în fumigațiune își păstrează proprietățile?

Iar dacă noi am cumpăra odagaciū sau sabur, în loc de săpunel, ca să scoatem de pe stofe petele de grăsime, primul ar fi prea scump și nici n'ar scoate petele, al doilea ar păta stofele și mai mult.»

Bosco, specialistul prestidigitator, a rămas celebru pentru că dint-un simplu joben scotea o batistă, doi porumbei, un ceas de aur, un vițel și o pereche de case. D. Șăineanu, alt «specialist», scoate din un simplu *Aloe*: «*odagaciu, pita, sabur și sapunel*»! și totuși «nemernici» îndrăznesc să critice meritele specialistului nostru!

Dar, după cum zicea așa de bine d-l Șloim Schwartzfeldescu în «*Egalitatea*», «*sdruncina-se-vor meritele unu Șăineanî pintru că un mititel a încercat sa se agațe di ele și să le sgilțue?*» Nu, nu vă fie frica: «*din tot deauna oamenii de merit au fost ținta atacurilor ca și operele monumentale... sgilțuiți, sguduiți voi spirite rele, voi spirite mici, ce e mare tot se va înalța peste voi*».

E, D-le Licherdopol, te mai pui cu D-l Șloim di pi «*Egalitatea*»?

De-abia făcurăm parte din «*rușine*» d-lui Licherdopol și iată că d-nii Rădulescu Motru, O. Densușianu, V. Șăghinescu, reclama și ei partea lor. Numai de ar fi «*rușinea*» destul de mare să ne ajungă la toți. Căci n'avem în-cotro, trebuie să primim la distribuție și pe domnii R. Motru, O. Densușianu și V. Șăghinescu, de oare-ce citiți ceea ce aceștia au îndrăznit să scrie:

«Că d-nu Șăineanu ne dă numai jumătate din materialul lexic românesc — propriu zis, e partea cea mai puțin dăunătoare scopului; dar, spre exemplu, ne dă: colosală lipsă de expresiuni idiomatice și de accepțiuni; derivările gramaticale și neologismele după capriciu; falsificarea senzului citațiunilor după: *Alexandri, Creangă, Eminescu, Negruzi C.* etc.; copierea definițiunilor denaturată și schilodită (după

«dictionarele de *Laur.-Mas., Cihac, Costinescu* și alții); ne-trimiterea la explicațiunea sensului cuvintelor (în majoritatea numărului lor), apoi trimiterea zadarnică la un cîrd de vorbe cari nu există — aparte — în dicționar; antonimia luată ca sinonimie, lipsa de știință în definirea terminilor lexicî (din viața practică) privitoare la citeși trele reguurile naturei, ortografia o babilonie, și în parte neromînească; în fine lipsa de sistem al scrisului lexic — în general.

Că lexicograful e strein de secretul limbii romîne, că e prea îndărăt de cunoștința cum trebuie înfățișată cititorului materia lexică, iată cite-va exemple premergătoare miilor din scrutarea ce avem în lucru; dar mai întîiu o declarațiune din prefața lexicografului: «*Autorul n'a crușat nici o osteneală spre a înzestra școalele noas're cu acest instrument indispensabil pentru răspîndirea culturei elementare și pentru cunoașterea mai aprofundată a limbii materne.*» Exemple:

adîncit infundat și *concau* tot infundat; *antipatie* aversiune naturală, și *aversiune* antipatie profundă; *bucium* fluer mare ciobănesc, *căciula* pălărie diu blană de berbec. *cîrneleagă* postul din 'aintea Paștelor, *clavir* clavecin, *clevetesc* a mesteca din gură, *cobuz* cobză, — cobză are o coardă, *cojoc* — suman și vice-versa; *gaița* pasere asemenea corbului, *haldan* cînepă de vară, *ho!* interj. de chemare, *nagară* neghină de grîu, *opsas* pingea; *pateu* pastet, *păstură* fagur de miere(!) *piculină*, hoboie, *pîrciu* țap — mai ales bătrîn, *poclit* poclad, *pojărnicie* povarnă, *pornografie* obscen, *prund* loc nisipos; *rogojină* pătură de rogoz, *romîn* care e născut în România, *romînismul* datează de la 1821(!) *stanca* țarcă, *tăun* muscă de cal, *țitera* chitară, *uranisc* haldachin, *urzala* bătătura pinzei, *vaca* *Domnului* coccinela (buburuzul), *zimbru* vechea stemă a Munteniei(!) și tot de acestea; apoi: *catrința* — *fota* — *peștimanul*, *pestelcă* — șorț — zavelcă; *conchiid* sinonim indic, *economie-politică* sin. risipă, *pîrtaz* sin. zaplaz, și multe alte mai boacăne. Cartea fiind recomandată — de autor — în *primul rînd școlarilor*; prefața încheiată cu cea mai deghi-zată reclană. »

V. ȘĂGHINESCU

(Opinia, N-rul 198).

Iată în fine în ce termeni d-nii R. Motru și O. Densușianu au recunoscut meritele > d-lui Șăineanu.

«Unii mă întreabă de ce am uitat să amintesc și *Dicționarul universal al limbii române*, o carte de curind eşită din peana d-lui Șăineanu, *carte plină de erori, făcută în pripă și mirosind la distanță a carte de speclă...*»

C. R. MOTRU

(Doctor în filozofie. Conferențiar la facultatea de litere din București.)

«Autorului (d-lui Șăineanu) îi lipsesc calitățile unui adevărat lexicograf. Materialul este rău întocmit și lipsa de sistemată se vede la fie-care pas.»

«Definițiile sunt vagi, confuze, insuficiente, prolixе și cele de mai multe ori nepotrivite.»

O. DENSUȘIANU

(Profesor supl. de limba și literatura românească la facult. de litere din Buourești).

E, d-le Șăinene, ce te faci cu toți ăștia? și ăștia's toți <doctorași de pompieri>, și ăștia's toți <netreb-nici>? Răspunde nestimabile.

II.

PLAGIATORUL

Un nou «control»

-- Plagiata și < sintaxa latină? >

— Incontestabil, D-re, plagiată, controlată >.

— Nu se poate frate, prea mare nerușinare!

— Cum nu se poate, ia poftim de judecă. Uite aici < *Sintaxa latină* > a d-lui *Lazar Șăineanu*, și uite dincoace < *Nouvelle grammaire latine* > a d-lui *L. Haenny*. Dar în 'ainte de toate citește prefața d-lui Șăineanu și spune'mi, pomenește d-nia sa, măcar în prefață, numele lui *Haenny*?

— Nu, nici odată. D-l Șăineanu se mărginește să ne spună că s'a < folosit > < de cele mai bune și mai recente sintaxe > și citează pe *Ricmann*, pe *Ruinach*, pe *Harre* și pe *A. Scheindler*, dar numele lui . . . cum îi ziseși?

— *Haenny*.

— De *Haenny* nici pomeneală.

— Acum că e bine stabilit acest punct esențial, deschide cărțile indicate și compară.

— Să comparăm:

HAENNY (pag. 111)

Le verbe s'accorde avec le sujet en nombre et en personne :

*Ego amo. Tu legis
Fratr scribit. Nos ama-
mus.*

*Vos legitis. Fratres scri-
bunt.*

Pag. 195.

Le subjonctif s'emploie, avec ou sans *utinam*, pour exprimer un souhait (optatif).

1°) Le présent et le parfait expriment un souhait réalisable.

2°) L'imparfait et le plus-que-parfait expriment un souhait irréalisable.

*Valeant cives mei, sint in-
columnes...* etc., etc.

*Utinam tibi istam mentem
di immortales dent.* Cic.

*Utinam virorum fortium
atque innocentium etc. etc.* Cic.

*Utinam me mortuum prius
vidisses aut audisses.* Cic.

Pag. 230.

Nē s'emploie dans les propositions négatives exprimant un ordre, un souhait, une intention.

Dans tous les autres cas, ou emploie *non*.

ȘĂINEANU (pag. 2)

Verbul concoardă cu subiect în număr și persoană :

*Ego amo. Tu legis.
Fratr scribit. Nos ama-
mus.*

*Vos legitis. Fratres scri-
bunt.*

Pap. 48.

Conjunctivul optativ se întrebuințează (cu sau fără *utinam*) spre a exprima o dorință.

Presintele și Perfectul exprimă o dorință realizabilă

iar Imperfectul și Mai-mult-ca-perfectul o dorință nerealisabilă.

*Valaent cives mei, sint in-
columnes...* etc., etc.

*Utinam tibi istam mentem
di immortales dent.* Cic.

*Utinam virorum fortium
atque innocentium etc. etc.* Cic.

*Utinam me mortuum prius
vidisses aut audisses.* Cic.

Pag. 86.

Nō (cu e lung), după cum am văzut mai sus, se întrebuințează în propozițiunile negative. carl exprimă un crdin, o dorință sau o intențiune.

Non se întrebuințează în toate cele-l'alte casurî.

247. Deux négations placées dans une même proposition, se détruisent et équivalent à une affirmation.

Suivant que *non* précède ou suit immédiatement le mot négatif, il lui donne le sens d'une affirmation restreinte ou absolue. Ainsi :

Non nemo signifie quelqu'un

Nemo non signifie chacun, tout le monde.

Non nullus signifie quelque.

Nullus non — tout, toute.

Non nihil — quelque chose.

Nihil non — tout.

Non nunquam — quelque fois.

Nunquam non — toujours.

Non nusquam — quelque part.

Nusquam non — partout.

In ipsa curia non nemo hostis est (Cic. *Mur.*, 84).

Aperte adulantem nemo non videt (Cic. *Am.*, 99).

Non nullae insulae defecerant (C. Nép. *Cim.*, 2).

Hannibal tantis bellis etc.

Populus solet non nunquam dignos praeterire (Cic., *Planc.*, 8).

221. Două negațiuni într'una și aceeași propozițiune se destrug și echivalează cu o afirmațiune

Non da negațiunei sensul unei afirmațiuni înărginite sau absolute, după cum precede sau vine imediat după vorba negativă. Așa

Non nemo însemnează «cineva», dar

Nemo non, «fie care, toată lumea». Tot astfel

Non nullus «oare care»

Nullus non «tot».

Non nihil «ceva».

Nihil non «tot»

Non nunquam «câte o dată».

Nunquam non tot-dé-una».

Non nusquam «undeva».

Nusquam non «pretutindenea».

In ipsa curia non nemo [= aliquis] *hostis est*. Cic.

Aperte adulatem etc.

Non nullae insulae defecerant C. N.

Hannibal tantis bellis etc.

Populus solet non nunquam dignos praeterire. Cic.

§ 248. Quand les mots négatifs *non*, *nullus*, *nemo*, *nun-*

§ 223. Când negativele *non nullus*, *nemo*, *nunquam* tre-

quam, etc., doivent être unis à la conjonction *et*, la négation passe du mot négatif sur la conjonction, et l'on dit :

Nec, neque, et ne pas, pour *et non*.

Neque ou *nec quisquam*, et personne, pour *et nemo*.

Nec quidquam, et rien, pour *et nihil*.

Nec unquam, et jamais, pour *et nunquam*, etc.

Veni Athenas, neque me quisquam ibi cognovit (Cic., *Tusc.*, 5, 104).

Nihil fieri sine causa potest, nec quidquam fit, quod fieri non potest (Cic., *Div.*, 2, 61).

Jugurtha timebat populum Romanum, neque adversus iram ejus usquam spem habebat (Sall., *Jug.*, 13).

§ 249. *Neque... neque* ou *nec... nec* (aut) ni... ni sert à lier deux mots ou deux propositions.

Virtus nec eripi nec subripi potest; etc.

Ariovistus respondit, Aeduis se obsides redditurum non esse, neque etc.

LE DISCOURS INDIRECT

(pagina 198)

.....
.....

Ex.: «Il este malade», discours direct; «il dit qu'il est malade», discours indirect.

bue să se impreune cu *et*, negațiunea trece de la vorba negativă asupra conjuncțiunii, dîcîndu-se :

Nec, neque «și nu» in loc de *et non*.

Neque sau *nec quisquam* in loc de *et nemo*.

Nec quidquam «și nimic» in loc de *et nihil*.

Nec unquam «și nici odată» in loc de *et nunquam*:

Veni Athenas, neque me quisquam ibi cognovit. Cic.

Nihil fieri sine causa potest nec quidquam fit, quod fieri non potest. Cic.

Jugurtha timebat populum Romanum, neque adversus iram ejus usquam spem habebat. Sall.

§ 228. *Neque... neque... sau nec... nec* «nici. . nici» servescă la lega două vorbe sau două propoziții:

Virtus nec eripi nec subripi potest; etc.

Ariovistus respondit, Aeduis se obsides redditurum non esse, neque etc.

VORBIRE INDIRECTA

(pagina 65)

.....
.....

Ex.: *El e bolnav* (vorbire directă); *El sice ca e bolnav*, (vorbire indirectă).

Les règles du discours indirect, pour ce qui concerne l'emploi des modes, sont les suivantes.

§ 203. 1. Les propositions qui, dans le discours direct seraient des *propositions indépendantes* à l'indicatif, sont à l'infinitif ou au subjonctif :

a) Une proposition *affirmative* se met à l'infinitif.

b) Une proposition *interrogative* au subjonctif.

c) Une proposition *exprimat un ordre* au subjonctif avec ou sans *ut*.

2. Les propositions qui, dans le discours direct, seraient déjà des *propositions subordonnées*, se mettent au *subjonctif dans le discours indirect*.

3. Pour ce qui concerne la concordance des temps, le temps du subjonctif se règle sur le temps principal.

Si l'interrogation n'est qu'une forme oratoire qui revient à une négation, le verbe se met à l'infinitif.

Quod si veteris contumeliae oblivisci, etc. (Caes. *)

1. a) *Locutus est Divitiacus Aeduus: Galliae totius, etc.*

Legati haec se ad suos relatueros, etc.

§ 174. Regulele vorbirei indirecte, întru cit privește întrebuintarea modurilor, sunt următoarele :

1. Proposițiunile, cari în orbire, directă ar fi propozițiuni *principale* la indicativ, stau în vorbire indirectă la infinitiv sau conjuctiv și a-nume :

a) O propozițiune *afirmativă* se pune la infinitiv ;

b) O propozițiune *interrogativă* în conjuctiv ;

c) O propozițiune, care exprimă un *ordin*, în conjuctiv (cu sau fără *ut*).

2. Proposițiunile, cari în vorbire directă ar fi deja *subordonate*, se pun în conjuctiv în vorbirea indirectă.

Cit privește concordanța timpurilor, conjuctivul se regulează după timpul principal.

Dacă întrebarea din propozițiune nu-1 decit o formă retorică echivalentă cu o negațiune verbul se pune la infinitiv : *Quod si veteris contumeliae oblivisci, etc.*

a) *Locutus est Divitiacus Aeduus : Galliae etc.*

Legatos haec se ad suos relatueros, etc.

*) Aceste ultime 6 rinduri, în textul lui Haenny vin ceva mai departe; șiretul Șăinennu le-a intercalat aci crezînd că ast-fel maschează «controlu-l».

.....
*Epaminondas quaesivit sal-
 vusne esset clipeus (Cic., Fin.,
 2, 97).*

*c) Deliberantibus Pythia res-
 pondit, etc, etc.*

.....
*Epaminondas quaesivit sal-
 vusne esset clipeus. Cic.*

*c) Deliberantibus Pythia
 respondit, etc.*

Și dăi 'nainte cu munca lui Haenny.

— E ce zică, seamănă?

— Perfect, dar asta nu mă miră, dor d-l Șăineanu e specialist în «control»!

— Te rog observă că d-l Șăineanu s'a <folosit> și de *te.ctul* și de *citațiile franțuzuluu*.

— Sistem vechu, oare cu Damé nu a procedat tot așa? Dar știți ce răspunde? Că exemplele nu's ale lui Haenny, de oare-ce și acesta le-a luat din Caesar, din Ciceron, etc.

Cum, se poate susține o așa enormitate? Să vedem. Haenny scrie în prefață, relativ la citațiile sale:

«Nous avons donc fouillé attentivement César et Cicéron. Puis nous avons dressé une statistique de tous les mots, formes, constructions, tournures, etc., qui s'y trouvent. Ensuite un triage soigneux a eu pour effet d'éliminer tout ce qui n'est pas, chez l'un et chez l'autre, d'un usage assez fréquent.» Enfin, après avoir trié, nous avons classé les matériaux qui nous restaient. Ainsi s'est faite notre grammaire.

1) Ce n'était certes pas la partie la plus aisée de notre travail.

Care va să zică e aci o muncă, și o munca originală, și o munca grea «*ce n'était certes pas la partie la plus aisée de notre travail*», și va fi permis primului șăinean venit să ia toată această muncă, și să o dea ca a sa? Și aceasta nu ar constitui un

plagiat? Caci, încă odată, d. Şăineanu nici pomeşte măcar numele lui Haenny!

Maî mult; cum rămîne cu exemplele născocite de însuşi Haenny, exemple «controlate» şi acestea (vezi începutul celor 2 coloane)? Cum rămîne cu textul, cu explicaţiile proprii franţuzului?

Cum rămîne cu capitolul măsurilor şi cu acel al calendarului unde D-l Şăineanu pierde ori-ce reţinere? Aci nici o jenă, D-l Şăineanu ia parc'ar lua din dicţionarul lui Damé. Priveşte :

Des mesures de longueur chez les Romains

1. Les Romains avaient pour plus petite mesure de longueur le *doigt* (*digitus*), qu'on divisait en parties comme la *dimidia* (*pars digiti*).

Quatre doigts équivalaient à la *palme* (*palmus*), et quatre palmes étaient la longueur du *ped romain* (*pes*), l'unité fondamentale des mesures de longueur romaines.

On a calculé que le *ped romain* vaut en mesure moderne $0^m 2957$.

2. Outre le *ped*, les Romains avaient les unités de longueur suivantes: le *palmipes*, valant $1 \text{ pes} + 1 \text{ palmus}$, soit $1 \frac{1}{4}$ *ped*; le *cubitus*, distance du coude à l'extrémité du *doigt* du milieu, valant $1 \frac{1}{2}$ *ped*; le *passus*, valant 5 *pedes*.

Măsuri de lungime

§ 348. Cea mai mică măsură de lungime la Romani, era degetul (*digitus*— $0^m,01$) subt-impărţit în părţi ca *dimidia* (*parsdigiti*).

Patru degete făceau o palmă (*palmus*— $0^m,07$) şi patru palme erau lungimea piciorului roman (*pes*), unitatea fundamentală a măsurilor de lungime.

Un (*pes*) face $0^m,30$ în măsură modernă.

§ 349. Afară de picior, Romanii mai aveau următoarele unităţi de lungime: *palmipes* preţuind $1 \text{ pes} + 1 \text{ palmus}$ sau 1 picior şi $\frac{1}{4}$ ($-1^m,37$); *cubitus* sau cotul, distanţa de la cot pînă la extremitatea degetului mijlociū, în valoare de 1 picior şi $\frac{1}{2}$ ($=0^m,44$); *passus* sau pasul preţuind 5 picioare ($-1^m,48$);

3. L'unité supérieure des mesures routières était le *mille*, désigné sous le nom de *milia* ou *milia passuum*, et qui avait 1000 passus à 5 pieds romains. Les milles romains étaient marqués sur les routes par des colonnes de pierre, espacées de 1000 pas les unes des autres, et appelées pour cette raison *milliaria*.

Des mesures de superficie

1. Pour mesurer les surfaces, les Romains se servaient, comme unité, d'un carré ayant pour dimension en longueur et en largeur, un pied; c'était leur *ped carré* (*pes quadratus*).

2. La mesure agraire la plus employée était le *jugerum*, l'étendue de terre qu'un attelage de bœufs (*jugum*) peut labourer en un jour. Le *jugerum* formait un rectangle de 240 pieds de long sur 120 de large, ce qui donne 28,800 pieds carrés romains, ou 2518 m. q., soit environ 25 ares.

Système monétaire

1. *Première période (451-269 avant J.-C.)*. 1. *Pecunia* vient de *pecus*, troupeau. On compte d'abord par bœufs et par moutons. Puis on remplace le bœuf

§ 350. Unitatea superioară de măsură itinerară era *mille* sau miliarul, desemnat sub numele de *milia* sau *milia passuum*, care avea 1000 de pași ($= 1 \frac{1}{2}$). Miliarele romane erau însemnate pe drumuri cu stâlpi de piatră, în depărtare de 1000 de pași unul de altul, și numite din aceasta pricină *miliar*.

Măsură de suprafață.

§ 351. Pentru măsurarea suprafețelor, Romanii se serveau, ca unitate, de un pătrat în lung și în larg de un picior (*pes quadratus*—0^m.p.08)

§ 352. Mesura agrară cea mai întrebuințată era *jugerum* sau pogonul, întindere de pământ cât poate ara într-o zi un jug de boi. Un *jugerum* forma un drept-unghiul lung de 240 picioare și larg de 120, ceea ce face 28,000 picioare pătrate romane sau 2581 de metri pătrați ori vr'o 25 de arii.

Sistema monetară

§ 357. Prima perioadă (451—269 a. Cr.) Cuvântul *pecunia* vine de la *pecus* «turmă», socotelile făcându-se mai întâi după vite. Apoi vite de schimb

et le mouton qu'on échangeait par un morceau de métal brut, *aes rude*.

2. La première monnaie fut frappée en 451 avant J.-C. Cette monnaie de cuivre avait au début un poids normal de 1 livre romaine, d'où le nom de *as libralis*. L'*as libralis* était de 10 onces.

En argent moderne l'*as libralis* équivalait a 55 centimes.

3. *Deuxième période (268-217 avant J.-C.)*. En 268, le poids de l'*as* tomba tout à coup de 10 onces à 4 onces. Une nouvelle monnaie parut, le *sestertius* d'argent, qui équivalait à 2 1/2 *as* nouveaux. La pièce de 5 *as* s'appelait *quinarius*; celle de 10 *as* *denarius*.

La valeur de 1 *sesterce* fut pendant la seconde période, de 25 centimes. Le *sesterce* portait la signe IIS.

La valeur de l'*as* tomba encore à 3 onces, puis à 2, et enfin à 1 once.

.....

5. *Troisième période (217-30 avant J.-C.)*. L'*as* ne pesant plus que 1 once (5 ct.), le denier vaut maintenant 16 *as* (87 ct.), le *quinarius* en vaut 8 (44 ct.), le *sesterce* 4 (22 ct.).

fu înlocuită cu o bucată de metal brut (*aes rude*).

Iniția monetă de aramă fu bătută la anul 451 a. Cr. Ea avea la început greutatea normală de 1 *libra* de unde și numele de *as libralis* (18 unciaș sau 55 centime).

§ 358. A doua perioadă 268 —217 a. Cr.)

În anul 268 greutatea lui *as* scăzu de-o-dată de la 10 la 4 uncii. O monetă nouă se ivi, *sestertius* de argint (numit și *nummus*, scurtaț *HS*), care prețuia 2 *asses* și jumătate. Bucata de 5 *asses* se numea *quinarius* (= 51 centime), cea de 10 *denarius* (= 1 fr.,02).

Valoarea unui *sestertiu*, în cursul acesteia perioade, fu de 25 centime.

Asul scăzu la 3 uncii, apoi la 2 și în sfârșit la una (= 5 centime).

.....

§ 359. A treia perioadă (217 —30 a. Cr.) *Asul* ne-mai-cințărind de cit 1 uncie (5 cent.), *denariul* prețuia atunci 16 *asses* (= 87 cent.), iar *quinariul* 8 (= 44 cent.) și *sestertiu* 4 (= 22 cent.)

6. *Quatrième période.* (à partir de l'an 30 avant J.-C.). Les monnaies de cuivre et d'argent continuèrent à être frappées. Ce n'est que vers la fin de la république qu'on commença à frapper des monnaies d'or. L'*aureus* de César valait 25 deniers d'argent.

Le Calendrier Romain

1. Les noms des mois sont des adjectifs.

Ce sont: *Januarius, februarus, martius, aprilis, mājus, jūnius, jūlius* (avant César, ce mois s'appelait *quintilis*), *sextilis* (depuis Auguste, ce mois fut appelé *augustus*), *september, october november, december* (genitif *bris*). . .

L'année romaine commençait à l'origine le 1er mars; de là les noms *quintilis, sextilis, september*, etc.

2. Le premier jour de chaque mois s'appelle *les calendes (kalendae)*, en abrégé *kal.*

Le treizième jour du mois, en mars, mai, juillet, octobre le 15, s'appelle les *nones (nōnae), non.*

Le neuvième jour avant les *ides* le cinquième jour du mois, en mars, mai, juillet, octobre le 7, s'appelle les *nones (nonae), non.*

§ 360. A patra perioadă (de a 30 a. Cr. înainte). Monetele de aramă și de argint continuă a fi bătute. Către sfârșitul Republicei începu a se bate și monete de aur. *Aureus* al lui Cesar prețuia între 25 și 28 de franci.

Calendarul roman

§ 361. Numele lunilor sunt adjective (sub-înțeles *mensis* «lună») și adică:

Januarius, februarus, martius, aprilis, maius, iunius, iulius (= *quintilis*, înainte de Cesar), *augustus* (= *sextilis*, înainte de August), *september, october, november* și *december*.

Anul roman începea mai întâi la 1 Martie, ast-fel se explică numirile *quintilis, sextilis* și *september*.

§ 362. Intia zi a fie-cărei luni se numea *Kalendae* (scurtat *Kal.*)

A 13-a zi a lunii (și a 15 în Martie, Maiu, Iulie și Octombrie) se numea *idus*, scurtat *Id.*

A noua zi în 'ainte de *Ide* (a 5 zi a lunii, sau a 7 în Martie, Maiu, Iulie și Octombrie) se numea *nonae*, scurtat *Non.*

Venit kalendis februaryiis. Caesar occisus est idibus martiis, le 15 mars ; nōnae maiæ, le 7 mai, etc.

3. Pour marquer les autres jours du mois, on compte en reculant depuis les calendes (ides ou nones) suivantes, On dit ainsi: *trois jours avant less calendes de février . . .*

Venit kalendis februaryiis. Cæsar occisus est idibus martiis (= 15 Martie). Nonae maiæ (= 7 Maiü) etc.

§ 363. Toate cele-alte zile ale săptăminei se numărau îndărăt, începind de la calendele (idele sau nonele) următoare, socotindu-se însă și ziua de la care se pleca. Ast-feț «trei zile înainte de calendele lui Februarie»

Ce curioasa e și alcătuirea noastră scizală ! Furi o bucată de piine ? te bagă la Văcarești, «contro-lezi» o bucată de dicționar ori un hartan de gramatică ? te baga profesor la scoala Normală superioară !

III.

O M U L

«Citițorii mă invinovațesc că n'am dat destul de bine pe față *personalitatea* D-lui Șăineanu; că n'am spicuit in destul operile sale pentru a vedea cit de mult se laudă dmsul prin prefețe; cit de arogant e cu adversarii și la timp, cit de mlădios cu prietini, etc. etc....»

«Apoi, un alt cititor mi-a observat că aș fi putut găsi într'o altă scriere, anume cea intitulată *Basmel române* multe alte dovezi mai temeinice pentru a sustine încercările mele de psihologie socială. Aș fi descoperit acolo, bunioară, evoluțiunile strategice pe care un autor iscusit le întrebuințează spre a-și asigura un premiu de la Academia romină...»

C. R.-Motru.

«Zacherlină, fig. *Satiră nimicitoare*?! (Șăineanu, Dicționar). Ce crezi, D-le academician Hasdeu, nu e oare și aci una din «evoluțiunile strategice pe care un autor iscusit le întrebuințează spre a-și asigura un premiu la Academia romină»,? ce crezi, D-le Hasdeu, membru al consiliului permanent al instrucției, nu e oare aci una din evoluțiile strategice menite să asigure cărții D-lui Șăineanu aprobarea consiliului permanent al instrucției publice?»

Dr. Urechia.

Ați văzut «savantul», ați văzut *plagiatorul*, să vedem acum *omul*.

Intr'o bucată de cea mai subtilă, de cea mai delicioasă psihologic, D-l Radulescu-Motru, cu o cruzime spăimîntătoare, ca fond, cu o delicateță extra-ordinară, ca formă (sînt sigur că manuşile D-lui Motru au durut pe D-l Şăineanu mult mai mult ca ghetetele noastre), D-l Radulescu-Motru vivisectiază pacientul său si ne pune sub ochi rezultatul cercetarilor sale: psihicul D-lui Şăineanu! Vai ca urît e! Priviți-l:

«Unele modificări și omisiuni neînsemnate în «Istoria filologiei române» de Lazăr Şăineanu, a doua edițiune. București, 1895.»

«Ediția I-a din *Istoria filologiei române* a d-lui Lazăr Şăineanu a apărut în 1892. După trei ani se succede o a doua edițiune, în a cărei prefață autorul ne previne, că textul ambe'or edițiunii nu se deosebește, decit prin «unele modificări și omisiuni neînsemnate». Textul celei din urmă «a fost pus în curentul cercetărilor și publicațiilor din ultimii trei ani».

D. Şăineanu speră că și sub această nouă formă *Istoria filologiei române* va corespunde destinațiunei sale și împărtășește, din toată inima, dorința exprimată de unul dintre recenzenții săi, «că această carte să dea ocaziune la numeroase lucrări nouă, să îndemne la muncă tinăra generațiune și s'o sprijine cu indicațiunii folositoare!»

Apoi tot în prefața de la a doua edițiune ni se narează succesul care l'a avut cartea încă de la prima sa aparițiune. «Unele capitole au fost traduse în limba germană (în *Romänische Revue*), iar studiul despre învățămîntul în epoca fanariotă a fost reprodus în limba neo-greacă (în *Patris*), etc. «Recensiunile apărute în revistele romine și străine apreciază meritele multiple ale operei și relevează bogăția informațiilor și originalitatea vederilor.

S'a găsit numai unul singur care să facă notă discordantă în «acest concert de elogii» și aceea ce e mai nepermis încă, acel unul singur și-a al's momentul cel mai neoportun pen-

tru a-și exprima pările sale. Cartea d-lui Șăineanu trebuia să sfinșească, cum sfinșesc toate cărțile bune, adică prin a câștiga un premiu de la Academia Română și tocmai atunci se găsi d. N. Quintescu—acesta e acel unul singur—care să vie cu «concluziuni dogmatice» și să respingă opera cea mult lăudată, ca pe una ce «nu aduce nimic nou în studiile noastre filologice» Nechibzuința d-lui Quintescu să învederează în de-ajuns din simpla istorisire a faptului, dar totuși d-nu Șăineanu nu se poate opri de a ni'l face încă și mai nesimpatic prin cite-va fine alusiuni. Acela care a cutezat să nu admire *Istoria filologiei române* nu este de loc specialist în filologie. D-nu Șăineanu ne asigură că singura lui operă remarcabilă e o broșurică ce poartă titlul *De la București la Coblenz*. Și acesta a fost judecătorul marelui opere! Te înflorezi de cită nedreptate a putut fi capabil omul acesta!

Dar d-nu Șăineanu tot a avut parte de o mică reparațiune morală. D. Quintescu 'și-a retractat, — sirmanul! -- în plină ședință a Academiei, una din imputările ce făcuse».

Reparațiunea ar fi fost complectă, dacă d-sa urmind acelei fericite inspirațiuni, 'și-ar fi călcat pe inimă și ar fi retractat raportul în totalitatea sa «*pentru onoarea Academiei și a științei.*»

Cam acesta e cuprinsul prefeței de la a doua edițiune.

Precum se vede d-nu Șăineanu știe să vorbească cum trebuie despre alții, și mai ales — despre sine.

După o asemenea prefață ne putem aștepta cu siguranță, că și scrierea însăși n'are să fie lipsită de oare-cari personalități. E o individualitate prea puternică d-nu Șăineanu pentru ca să se plece cu resignare metodei așa zise *obiective*. Alți autori pot fi crezuți pe cuvânt, cînd ne-or afirma că ediția II-a a vreunei scrieri a lor nu se deosebește de ediția I-a de cît prin «unele modificări și omisiuni neînsemnate», pentru că alții nu sînt de cît niște înregistrații servili ai progresului științific și progresul științific, fiind măsurat pe infinitatea timpului, nu se prea grăbește să aducă modificări pentru reeditarea cărților; dar cu d-nu Șăineanu lucrul stă alt-fel. La dînsul fondul obiectiv științific are numai într'atîta un rol, întru cît se poate împăca cu subiectivitatea sa

personală. Prin aceasta d-nu Șăineanu 'și-a asigurat pentru tot-d'a-una în viitor puțința de a fi original. Căci precum se știe, izvorul orî-cărei științe obiective e la urma urmelor tot experiența subiectivă a individului, și *geniurile* mari creatoare au tot-d'auna de caracteristic o subiectivitate bine pronunțată. Cînd o părere a încetat de a mai fi subiectiva, a încetat prin aceasta să mai fie și originală și trece de-a-dreptul în domeniul adevărurilor obiective comune tuturilor muritorilor.

De aceea trebuie să ne bucurăm tot-d'a-una, cînd cu toată tirania pe care o exercită metodele obiective în zilele noastre, se mai găsesc totuși oameni originali subiectivi.

Scrierile acestora trebuiesc cercetate și din punctul de vedere al subiectivității lor, iar nu precum din greșeală se face cîte-o dată, — s. ex. cum a făcut d-nu Quintescu — numai din punctul de vedere al novității lor obiective.

Cu deosebire, nu trebuie lăsat la o parte acest gen de cercetare astăzi, pe cît timp autorii trăiesc în mijlocul nostru, și nu ne sînt răpiți din cîmpul observațiunei directe prin gloria și admirațiunea la care'i expun meritele lor.

Pătruns de această datorie am încercat și eu să'm dau seama de acele *modificări și omisiuni neînsemnate*, pe care autorul *Istoriei filologiei romîne* a găsit de cuviință să le facă la a doua ediție a cărții sale.

Nu regret munca făcută ; un studiu care te apropie psihologiceste de o persoană ca a d-lui Șăineanu nu poate fi de regretat nici odată, și sînt convins, că inșiși cititorii mei vor împărtăși această părere.

Intre *omisiuni*, (cea mai *neînsemnată*) poate fi considerată cu drept cuvînt *omisiunea* scrierii d-lui A. Philipide : *Istoria limbii romîne*. În nici un loc nu se găsește amintită această lucrare, de și loc era, slavă Domnului, destul ! Că d. Șăineanu ar fi ignorînd această scriere — obiectiv luat faptul — mă îndoiesc. Unele gurî rele afirmă chiar, cum că d. Șăineanu nu numai n'ar fi ignorînd'o, dar că din potrivă ar fi consultat'o pentru multe din cele trei sule și mai bine de pagini ale cărții sale. În orice caz o asemenea omisiune nu 'și-ar fi iertat'o nici un cercetător serios în știința filologiei ro-

mine. De ce atunci 'și-a iertat' o d-nu Șăineanu? Gurile rele spun iarăși că explicarea acestei omisiuni stă în legătură cu cearta *personală* d'între cei doi autori de cărți filologice. Imensa majoritate a oamenilor de litere în România, crede că lucrarea d-lui Philipide e de o mare valoare, și d-nu Șăineanu nici nu găsește necesar s'o amintească; nu se recunoaște din acest fapt oare indelul puternică individualitate a d-lui Șăineanu?

Tot d-nu Philipide are o scriere intitulată: *Introducere în istoria limbei și literaturii române* (Iași 1888) În ediția I-a a cărții D-lui Șăineanu această scriere e trecută într'o notă de pe pag. 376 cu epitetul de *excelentă carte, ... prima încercare conștiințioasă; ...* dar în ediția a 2-a s'au dus epitetetele. Ce delicată atențiune!

Aceeași pățanie a avut'o și d-nu N. Quintescu. Raportul acestuia cu «concluziuni dogmatice» contra premierii cărții 'l-a făcut să'și peardă frumosul loc ce ocupa pe pag. 236 ediția 1-a unde citiam că un articol al .eu *conține o serie de judicioase observațiuni...* Nimic din toate acestea la ediția 2-a!

Nici d-nu V. A. Urechiă nu'î mai bine tratat. Complimentele pe care i le făcea ediția 1-a, s'au evaporat cu desăvîrsire din ediția 2-a Nu se mai face nici o vorbă despre *importanta* «*Introducere la istoria școalelor*; nu i se mai spune «Editarea operilor lui Miron Costin, întreprinsă *cu atîta zel de d-nu prof. Urechiă,...*» ci simplu de tot: Editarea operilor lui Miron Costin întreprinsă de d-nu Urechiă și remasă neterminată, este inferioară primei edițiuni a lui Cogălniceanu, cu tot aparatul de erudițiune, cu care editorul caută a acoperi lipsa'î complectă de spirit critic.» (C ediția 1-a pag. 385; ediția 2-a pag. 303). De unde apoi în ediția 1-a pag. 421 hotărîrea luată de d-nu Urechiă de a'și publica cursul seu de *Istoria Romînilor* ținut la Universitate întimpina numai entusiasm din partea d-lui Șăineanu; în ediția 2-a pag. 329 acelaș d-n Șăineanu nu știe cum să prevină mai curînd publicul asupra *erorilor grosolane de lectură, știrbierea limbei cronicarilor, etc., etc*, comise de eminentul profesor de al'ă dată.

Ce să fi făptuit oare d-nu Urechiă în intervalul celor trei ani ce au trecut de la o ediție la alta?

Dacă am asculta gurile rele, ele ar fi gata să ne spună iarăși că și d-nu Urechiă ar fi susținut oare-cind niște «concluziuni dogmatice» la tribuna Senatului!

Apoi notele puse în josul paginilor, cită atențiune n'au ele pentru unii autori și cită răceală față de alții! La alți filologi notele acestea se îngrămădesc într'un chip mecanic, și fără altă legătură între ele, în afară de aceea pe care le-o dă obiectul științei; nu tot ast-fel la d-nu Șăineanu. În josul paginilor din *Istoria filologiei române* micile rinduri capătă o viață proprie; în ele vibrează simpatiile și antipatiile autorului. Prin aceasta ele și dobîndesc o importanță deosebită și pot fi studiate de sine, fără să se aibă în vedere interesul lor pentru filologie.

Un obiect de studiu important ni'l oferă de-asemenea laudele pe care d-nu Șăineanu le aduce citor-va iluștri savanți. Asupra acestor laude s'ar putea face un întreg capitol de psihologie.

Văzîndu-le atît de exagerate și atît de des întrebuintate, multora le-ar putea veni chiar bănuiala că d-nu Șăineanu a avut intențiunea să aducă o depreciare a valorii cuvintelor de laudă, și prin aceasta să îmbogățească domeniul *semasiologiei* romîne... Dar asupra așestei bănueli viitorul va decide!

Din toate acestea rezultă așa dar, că *modificările și omisiunile* pe care le-a făcut d-nu Șăineanu în ediția 2-a a *Istoriei filologiei romîne* nu sînt tocmai așa de neînsemnate precum le crede dînsul. Ele pot oferi amatorilor de psihologie socială tot-d'anna un bogat material de explorațiune științifică. Cu toate acestea și de și nu sînt un dușman al acestor amatori de psihologie socială, eū totu-și aș sfătui pe d-nu Șăineanu, ca pe viitor să împuțineze acest material pe cît îi este cu putință. Studiile de psihologie socială sînt foarte grele, și expun la multe erori pe cei ce le întreprind; apoi lumea e obișnuită să tragă concluziuni false din studii de asemenea natură.

Prin aceasta nu cer ca d-nu Șăineanu să renunțe la indi-

vidualitatea sa. Din potrivă, aş dori, ca şi de acum înainte, să rămiie o individualitate pronunţată, cu deosebire numai, că această individualitate aş dori să o ved afirmată prin *totalitatea* operei, iar nu prin *modificări şi omisiuni neînsemnate.*»

C. R.-MOTRU

Cind ți se prezintă un om, politeța cere să adaugi un banal: «îmi pare bine de cunoștință».

Vă prezintați pe d. Șăineanu.. Va desfid să ziceți: Ne pare bine de cunoștință.

TIPOGRAFIA „EPOCA” STRADA CLEMENTEI, 3. — BUCUREȘTI